

მთიარლას ეროვნული პარკი

გვ. 2-3

გვ. 8-10

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონღულავილი შიდა ქართლის რაიონებში იმყოფებოდა

ახალი ამბები

გვ. 4-5

ჰიდაურაში ეროვნული სამეცნიერო კონსერვაცია „ქართული სორბლის ახალი რეალობა“ გაიმართა

გარემოს ეროვნული სააგენტო ევროპის მეტეოროლოგიური ქსელის (EUMETNET) წევრი გახდა სააგენტოსა და ევროპის მეტეოროლოგიურ ქსელს (EUMETNET) შორის თანამშრომლობის შეთანხმება გაფორმდა

გვ. 6

საქართველოში წითელი ნუსხის სახეობის კეთილშობილი ირმის აღდგენის ისტორიული პროგრამა იწყება

31 ივლისი
რეინტერსტა
მსოფლიო დღე

გვ. 7

ქართული ღვინის კოკულარიზაცია საერთაშორისო სტრატეგიულ ბაზრებზე

რთველი 2025-ის ფარგლებში, ყურძნის ჯარბ რაოდენობას სახელმწიფო საწარმო ჩაიბარებს

გვ. 11

მთიარლას ეროვნული პარკი აჭარის მხვანე სამოთხე

გვ. 12

წარმატების ისტორიები!

გვ. 13

საქართველოს მდინარეების GEORGIAN AMELIORATION

საქართველოს მდინარეების ინფრასტრუქტურული პროექტები

გვ. 14

რაიონებში უპატრონო/მეცხეობის ცხოველების კოკულარიზაციის მართვისა და აღრიცხვის საპილოტო პროგრამა დაიწყო

გადაფრან ფრინველებზე ნადირობის სეზონი 2025 წლის 23 აგვისტოს გაიხსნა

გვ. 16

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

• სხელთაშუა ზღვის კუ • კოლხური წვერა • კოლხური თხილი • მიწაქვეშა მცენარეული ფარგები

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონღულაშვილი შიდა ქართლის რეგიონში იმყოფება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონღულაშვილი შიდა ქართლის რეგიონში იმყოფებოდა. მინისტრი ადგილზე გაეცნო სახელმწიფო პროგრამების მხარდაჭერით რეგიონში მოქმედ საწარმოებში მიმდინარე საქმიანობას და ფერმერებს შეხვდა.

დავით სონღულაშვილი გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის და სურსათის ეროვნული სააგენტოს შიდა ქართლის რეგიონული სამსახურების თანამშრომლებსაც შეხვდა და სამუშაოპირობებს ადგილზე გაეცნო. მინისტრმა შიდა ქართლის სატყეო სამსახურის რეაბილიტირებული ოფისიც დაათვალიერა.

მინისტრთან ერთად იმყოფებოდნენ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე კახა კაკაბაძე, სახელმწიფო რწმუნებული შიდა ქართლის მხარეში სიმონ გულედანი, სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსი ზურაბ ჩეკურაშვილი, სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები.

დავით სონღულაშვილი: „ქართული ხარისხიანი აგროპროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა ჩვენთვის არის მთავარი პრიორიტეტი და ყველა სახელმწიფო პროგრამაც ამ პრიორიტეტის გათვალისწინებით იქმნება“

„რეგიონებში ფერმერებთან და მეწარმეებთან შეხვედრა ჩვენი უწყების მუშაობის შემადგენელი ნაწილია და რეგულარული ხასიათი აქვს. დღეს შიდა ქართლის რეგიონში რამდენიმე საწარმოში, ასევე, სასათბურე და საკალმახე მეურნეობებში ვიმყოფებოდით. ყველა მათგანი სახელმწიფოს მხრიდან მნიშვნელოვან მხარდაჭერას იღებს. ქართული ხარისხიანი აგროპროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა ჩვენთვის არის მთავარი პრიორიტეტი და ყველა სახელმწიფო პროგრამაც ამ პრიორიტეტის გათვალისწინებით იქმნება.

ხაზი მიწა გავუსვა მეთევზეობის და აკვაკულტურის მიმართულებას. ქვეყანაში არსებობს ამ დარგის ზრდისა და განვითარების მაღალი პოტენციალი. განსაზღვრული გვაქვს აქტივობები, რამაც ამ პოტენციალის გამოყენებას უნდა შეუწყოს ხელი. შემუშავებულია

აკვაკულტურის მდგრადი განვითარების 2024-2028 წლების სტრატეგია; ახლა გვჭირდება კერძო სექტორის მხრიდან ინიციატივებისა და ინვესტიციების გაჩენა. ვფიქრობ, ეტაპობრივად, ინტერესი აქტიური გახდება.

ასევე მიწა აღვნიშნო, სასათბურე მეურნეობების მნიშვნელობის შესახებ. სახელმწიფო არაერთი წელია ამ მიმართულების განვითარებაზე მუშაობს და ხელშეწყობის შედეგებიც არსებობს. 2024 წლიდან ახალი პროგრამა „ქართული ბოსტნეული სათბურებიდან“ მოქმედებს, რომელსაც 113 ბენეფიციარი უკვე ჰყავს. 23 ჰექტარ ფართობზე სასათბურე მეურნეობის შექმნისათვის გაცემულია 20 მლნ ლარზე მეტი სესხი. 24 თვის განმავლობაში სესხის საპროცენტო განაკვეთს სახელმწიფო სრულად ფარავს.

შეხვედრები გვქონდა ჩვენი უწყებების - სურსათის და სატყეო სააგენტოების, ასევე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებთან. მათგან მოვისმინეთ მიმდინარე საქმიანობის და არსებული გამოწვევების შესახებ ინფორმაცია. დასახული მიზნების მისაღწევად ინსტიტუციების გაძლიერებაზე გმუშაობთ და ეს პროცესი უწყვეტია“, - განაცხადა დავით სონღულაშვილმა.

დავით სონღულაშვილმა კასპის მუნიციპალიტეტის სოფელ კავთისხევში კომპანიების Family Farm (ფემილი ფარმი) და FFF Georgia (ფფფ ჯორჯია) მესაქონლეობის ფერმა, ცხოველთა საკვების საწარმო და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურა დაათვალიერა. მინისტრი სოფელ ხანდაკში მელიორების ფერმა „ახალი ფერმასაც“ ესტუმრა.

მსხვილფეხა მეცხოველეობის განვითარებისთვის განსაკუთრებული როლი ენიჭება შიდა ქართლის რეგიონს, აქ წარმოდგენილია მაღალპროდუქტიული ფერმების ნაწილი, სადაც ინარმოება მეცხოველეობის პროდუქტების მნიშვნელოვანი წილი, რომლებიც განსაკუთრებით დიდ როლს თამაშობს ქვეყანაში სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის კუთხით.

კომპანიები Family Farm (ფემილი ფარმი) და FFF Georgia (ფფფ ჯორჯია) სახელმწიფო პროგრამების ბენეფიციარი კომპანიებია. შპს „ფემილი ფარმმა“ „შელავათინი აგროკრედიტის“ პროექტითა და „მოსავლის ამღები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის თანადაფინანსების“ პროგრამით ისარგებლა. კომპანიამ „ფფფ ჯორჯია“ შემნახველი საწარმოს შექმნისათვის 500,000 ლარის ოდენობის თანადაფინანსება

მიიღო. სახელმწიფო პროგრამის დახმარებით კომპანიამ მარცვლოვნების შემნახველ საწარმოში სურსათის უვნებლობის სტანდარტი HACCP დანერგა.

შპს „ფემილი ფარმი“ დღიურად 16 ტონა ნედლი რძე ინარმოება, რომელიც სრულად რეალიზდება ადგილობრივ ბაზარზე. მომავალი წლიდან, წარმოების სრული ციკლის ამოქმედების შემდეგ, დაგეგმილია რძის ყოველდღიური გამოშვავების 30 ტონამდე გაზრდა.

დავით სონღულაშვილი კასპის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხანდაკში, შელავათინი აგროკრედიტის პროექტის ბენეფიციარი კომპანიის მელიორების ფერმაშიც - „ახალი ფერმა“ იმყოფებოდა; ფერმაში წარმადობა 13,000 ცალი ღორია.

დავით სონღულაშვილი გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონული სამმართველოს თანამშრომლებს შეხვდა

დავით სონღულაშვილი: „სურსათის ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამსახურების შესაძლებლობების გაზრდამ მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი სააგენტოს საქმიანობის სრულყოფილად განხორციელებას“

დავით სონღულაშვილმა გორის მუნიციპალიტეტში მდებარე საკალმახე მეურნეობა დაათვალიერა

შპს „დს ფიშ გრუპი“ სოფლის განვითარების სააგენტოს ბენეფიციარია. კომპანია პროექტით „შელავათინი აგროკრედიტი“ არაერთხელ ისარგებლა. კომპანიას, რომლის წარმადობა წელიწადში დაახლოებით 250 ტონა სხვადასხვა სახეობის თევზის წარმოებაა, 100-ზე მეტი დასაქმებული ჰყავს. ნედლი თევზისა და გადამუშავებული თევზის რეალიზაცია კომპანიის ბრენდულ მაღაზიასა და რესტორანში ხდება.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორია შიდა ქართლში თევზის დაავადებების დიაგნოსტიკასა და თევზის, როგორც სასურსათო პროდუქტის,

მინისტრი შიდა ქართლში, სახელმწიფოს მხარდაჭერით შექმნილ სასათბურე მეურნეობაში იმყოფებოდა

ფერმერმა ვანო არამიანცმა 750 კვ/მ ფართობზე სასათბურე მეურნეობა სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამის „ქართული ბოსტნეული სათბურებიდან“ ფარგლებში მოაწყო. ფერმერი 50 ტონა პომიდვრის მოსავალს ელოდება. სოფლის განვითარების სააგენტო ფერმერს პროგრამის ფარგლებში აღებული სესხის, 100,000 ლარის საპროცენტო განაკვეთს 24 თვის განმავლობაში

დავით სონღულაშვილი შიდა ქართლის სატყეო სამსახურის თანამშრომლების სამუშაო პირობებს ადგილზე გაეცნო

შიდა ქართლის სატყეო სამსახურში 86 თანამშრომელია დასაქმებული, აქედან 10 მეტყევე და 39 ტყის მცველია. ადგილობრივი მოსახლეობა განახლებულ სივრცეში სარგებლობს ეროვნული სატყეო სააგენტოს ყველა სერვისით, რაც გულისხმობს სათბობი შუქით უზრუნველყოფას, ინფორმაციის მიღებას ტყეში არამერქნული რესურსით სარგებლობის წესების, ასევე, აუქციონებთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ.

„შიდა ქართლი კიდევ ერთი რეგიონია, სადაც გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს ახალი რეგიონული ოფისი ექნება. ტერიტორია უკვე შერჩეულია, პროექტის მზად არის და უკვე წელს მშენებლობა დაიწყება“, - აღნიშნა დავით სონღულაშვილმა.

საუბარი შეეხო კასპის მუნიციპალიტეტში, სადაც სხვადასხვა ტიპის არაერთი საწარმო ფუნქციონირებს, ატმოსფერული ჰაერის დაცვის მიმართულებით მიმდინარე საქმიანობას.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა დავით სონღულაშვილმა სურსათის ეროვნული სააგენტოს შიდა ქართლის რეგიონულ სამმართველოში თანამშრომლებთან გამართულ შეხვედრაზე ინფორმაცია მოისმინა სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის მიმართულებით რეგიონში განხორციელებულ ღონისძიებებსა და არსებულ გამოწვევებზე.

კვლევის სწრაფ და ხარისხიან მომსახურებას უზრუნველყოფს.

აღსანიშნავია, რომ „შელავათინი აგროკრედიტის პროექტის“ ფარგლებში, 2013 წლიდან 2025 წლის 31 მაისის მდგომარეობით, მეთევზეობის განვითარების მიზნობრიობით გაცემულია 146 მლნ ლარზე მეტი ღირებულების 1,646 სესხი, სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსება დაახლოებით 23 მლნ ლარია. მათ შორის, შიდა ქართლის რეგიონში გაცემულია 64 მლნ ლარის ღირებულების სესხები, სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსება დაახლოებით 9,5 მლნ ლარია.

სრულად უფინანსებს. პროგრამის პირობების თანახმად, ფერმერი სოფლის განვითარების სააგენტოსგან დამატებით 25,000 ლარზე მეტის ოდენობით დაფინანსებასაც მიიღებს.

„მნიშვნელოვანია, ოპერატიული რეაგირება მოვახდინოთ არსებულ საჭიროებებზე. შევქმნათ სათანადო სამუშაო პირობები და ჩვენი თანამშრომლების სოციალური დაცვის მექანიზმები, რაც ქმნის საფუძველს, მეტი მოტივაციისთვის და უკეთეს შედეგებს ვაღწევთ“, - განაცხადა დავით სონღულაშვილმა.

გარემოსა დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი სოფელ გურჯაანში, ფერმერ ნიკოლოზ გეთიაშვილის ბაღში ვაშლათამას მოსავლის აღების პროცესს გაეცნო

მინისტრმა ფერმერისგან წარმოების პროცესებთან დაკავშირებით არსებულ საჭიროებებზე მოისმინა ინფორმაცია. აღინიშნა, რომ სახელმწიფოს მხრიდან ბაღების გაშენების, ასევე სამაცივრე მეურნეობების და გადამამუშავებელი სიმძლავრეების შექმნის მხარდაჭერამ წარმოება გაზარდა, რაც პროპორციულად აისახა მოსახლეობის შემოსავლებზე.

აღსანიშნავია, რომ პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, ატმის და ვაშლათამას ახალი ბაღების გაშენება საქართველოს მასშტაბით 300 ჰექტარზე მეტ ფართობზე დაფინანსდა, ინვესტიციის ოდენობა 4,3 მლნ ლარზე მეტია, სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსება 1,7 მლნ ლარს შეადგენს.

დავით სონღულაშვილი სოფელ ჩუმლაყში იმყოფებოდა, სადაც ადგილობრივ ფერმერებს და სამაცივრე მეურნეობის წარმომადგენლებს შეხვდა

„პროდუქციის დაბინავება და რეალიზაცია შეფერხების გარეშე ხდება. 50-მდე სამაცივრე მეურნეობა გამართულად ფუნქციონირებს. ამ ინფრასტრუქტურის შექმნაში სახელმწიფო პროექტებმა გადამწყვეტი როლი ითამაშა. მხოლოდ კახეთში სახელმწიფოს თანადაფინანსებით 25 გადამამუშავებელი საწარმოა შექმნილი. გარდა ამისა, შესაბამისი უწყებების კოორდინაციით, ატმისა და

ვაშლათამას ექსპორტის ხელშეწყობის მიზნით, საჭირო დოკუმენტაციის მომზადება და გაცემა „ერთი ფანჯრის“ პრინციპით ხორციელდება. პროცესში ჩართული არიან ფიტოსანიტარული და საბაჟო სამსახურების წარმომადგენლები. აქვე მინდა აღვნიშნო, მოგეხსენებათ, სოფლის მეურნეობის პროდუქცია მალეფუჭებადია. გადატანის დროს გზაში დაყოვნების გარეშე მოძრაობა მნიშვნელოვანია.

საპატრულო პოლიციის ჩართულობით ეს საკითხიც მოგვარებულია და დადგირითული მანქანები ტერმინალამდე შეუფერხებლად გადაადგილდებიან“, - განაცხადა დავით სონღულაშვილმა.

კახეთის რეგიონში ატმის მიღების პროცესში სახელმწიფო პროგრამების ხელშეწყობით შექმნილი 50 -ზე მეტი სამაცივრე მეურნეობაა ჩართული. რაც შეეხება გადამამუშავებელი

ინფრასტრუქტურის მიმართულებით სახელმწიფო მხარდაჭერას, მხოლოდ „გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროგრამის“ ფარგლებში, საქართველოს მასშტაბით 111 გადამამუშავებელი საწარმოს შექმნა სოფლის განვითარების სააგენტოს მიერ 51 მლნ ლარზე მეტით არის თანადაფინანსებული, მათ შორის კახეთში - 25 საწარმო 11,6 მლნ ლარით.

მინისტრთან ერთად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე კახა კაკაბაძე, სახელმწიფო რწმუნებული კახეთის მხარეში გიორგი ალადაშვილი, სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსი ზურაბ ჩეკურაშვილი და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები იმყოფებოდნენ.

დავით სონღულაშვილი ესპანური გასტრონომიული კომპანიის VOCENTO GASTRONOMÍA წარმომადგენლებს შეხვდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონღულაშვილი ესპანური გასტრონომიული კომპანიის Vocento Gastronomía-ს გენერალურ დირექტორ ბენჯამინ ლანას და მარკეტინგისა და ბიზნესის განვითარების დირექტორ ლუის მარტის შეხვდა.

შეხვედრას საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი მაია ოშიაძე ესწრებოდა.

დავით სონღულაშვილმა ისაუბრა გასტრონომიული სექტორის განვითარების ხელშეწყობის მნიშვნელობაზე, რაც პირდაპირ კავშირშია ქართული პროდუქტების პოპულარიზაციასთან და წარმოების სტიმულირებასთან, ასევე, აგროსექტორის

და, რაც მთავარია, ღვინის სექტორის განვითარებასთან.

მინისტრის განცხადებით, კახეთში, გურჯაანის მუნიციპალიტეტში, ბასკეთის კულინარიული ცენტრის ხელშეწყობით, იგეგმება გასტრონომიული აკადემიის გახსნა, სადაც კომპანიის Vocento Gastronomía გამოცდილების გაზიარება და მხარდაჭერა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იქნება.

როგორც შეხვედრაზე ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ხელმძღვანელმა, მაია ოშიაძემ განაცხადა, აქტიურად მიმდინარეობს აღნიშნული მიმართულებით სტრატეგიულ დოკუმენტზე მუშაობა, რაც მნიშვნელოვნად დაეხმარება ქვეყანაში გასტრონომიული ტურიზმის განვითარებას.

საუბარი ასევე შეეხო თანამშრომლობას საერთაშორისო გასტრონომიულ

ლონისძიებებში მონაწილეობის მიმართულებით.

„საქართველოს გასტრონომიული სექტორის განვითარების მნიშვნელოვანი პოტენციალი აქვს. ქართულ გასტრონომიას აქვს თავისი განსაკუთრებული მახასიათებლები, რაც მსოფლიოს სხვა ქვეყნებში არ მეორდება“, - განაცხადა ბენჯამინ ლანამ.

აღსანიშნავია, რომ ბენჯამინ ლანა ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი პროფესიონალი თანამედროვე ესპანურ გასტრონომიაში; მისი კომპანია - Vocento Gastronomía ორგანიზებას უწევს ისეთ მასშტაბურ საერთაშორისო გასტრონომიულ ღონისძიებებს, როგორიცაა Madrid Fusión, San Sebastián Gastronomika, Encuentro de los Mares, Worldcanic.

შეხვედრას ესწრებოდა ესპანეთში მდებარე ქართული რესტორნის „ნუნუკა“ დამფუძნებელი, ნინო კილტავა.

ნინო თანდილაშვილი: „გარემოს დაცვა და კლიმატის ცვლილების საკითხების გათვალისწინება ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების პროცესში არის საქართველოს მთავრობის პრიორიტატი“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნინო თანდილაშვილი და მინისტრის მოადგილე ლაშა დოლიძე აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკის (AIIB) ურბანული და წყლის მართვის სექტორის ხელმძღვანელს, დრაზენ კუცენს შეხვდნენ. შეხვედრაზე ყურადღება გამახვილდა იმ პრიორიტეტებზე, რაც ქვეყანას აქვს კლიმატის პოლიტიკისა და ქვეყნის ეკოლოგიურად მდგრადი განვითარების მიმართულებით.

„საქართველო აქტიურად აგრძელებს რეფორმებს გარემოს დაცვისა და კლიმატის ცვლილების მიმართულებით ასოცირების შეთანხმებიდან გამომდინარე. ამ პროცესში, რა თქმა უნდა მნიშვნელოვანია, ინვესტიციების მოზილევა, ინსტიტუციური კოორდინაციის

გაძლიერება და საერთაშორისო მიდგომების დანერგვა. ქვეყნის მდგრადი განვითარებისათვის აუცილებელია გარემოს დაცვისა და კლიმატის მიმართულებით გრძელვადიანი და ქმედითი პოლიტიკის დაგეგმვა და რეალიზება. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მზად არის, აქტიურად ითანამშრომლოს AIIB-ის ექსპერტებთან, რათა შევიშუაოთ პოლიტიკის დოკუმენტი, რომელიც იქნება მოქმედების რეალური გზამკვლევი ქვეყნის მწვანე ტრანსფორმაციისთვის“, - აღნიშნა ნინო თანდილაშვილმა.

მხარეებმა მნიშვნელოვანი ყურადღება დაუთმეს გარემოს დაცვის სექტორში ინვესტიციების გაზრდის შესაძლებლობების, ნიადაგისა და წყლის რესურსების მდგრადი მართვის პროექტების განვითარების საკითხებს.

„ამ ეტაპზე ყურადღებას ვამახვილებთ ისეთ ძირითად მიმართულებებზე, როგორებიცაა ენერგოეფექტურობის პროგრამები, სანაპირო ზოლის მდგრადობა, ჭკვიანი სოფლის მეურნეობა და მდგრადი ირიგაცია, ასევე მიწისა და სატყეო რესურსების მართვა. ეს მიმართულებები წარმოადგენს საკვანძო სფეროებს კლიმატური პოლიტიკის ეფექტიანი იმპლემენტაციისთვის.

მნიშვნელოვანია, რომ ერთად განვსაზღვროთ, რამდენად თანხვედრაშია აღნიშნული სფეროები ჩვენს საერთო დღის წესრიგთან“, - განაცხადა დრაზენ კუცენმა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას გარემოს ეროვნული სააგენტოს ხელმძღვანელი ელენე ღუბიანური და შესაბამისი სამსახურის ხელმძღვანელი პირები ესწრებოდნენ.

სოლომონ პავლიაშვილი, სოფელ ცანაში, დარიშხანამცხვლის ნარჩენების სარკოფაგის მოწყობის მიმდინარე სამუშაოებს გააცნო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე სოლომონ პავლიაშვილი, რაჭა-ლეჩხუმ-ქვემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულის მოადგილე ბერდია ჩანქსელიანთან ერთად, ლენტეხის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ცანას ტერიტორიაზე მიმდინარე დარიშხანის შემცველი ნარჩენების სარკოფაგის სამშენებლო სამუშაოებს ადგილზე გაეცნო.

50 500 კუბური მეტრის მოცულობის სარკოფაგის მშენებლობა 2026 წლისთვის დასრულდება, რაც მრავალწლიანი ეკოლოგიური პრობლემის გადაწყვეტას უზრუნველყოფს.

„სარკოფაგის მშენებლობა არის უმნიშვნელოვანესი პროექტი,

რომელიც კლიმატური პირობების გათვალისწინებით ეტაპობრივად ხორციელდება. გასულ წელს შესრულდა ნაპირდამცავი სამუშაოები და წყალარინების სისტემის მოწყობა, ხოლო წელს მიმდინარეობს უშუალოდ სარკოფაგის მშენებლობა. ამ ეტაპზე დაგეგმილია დარიშხანით დაბინძურებული ნარჩენების სარკოფაგში გადატანა ცანა 3-დან, ხოლო მომავალ წელს - ცანა 1-დან და ცანა 2-დან“, - განაცხადა სოლომონ პავლიაშვილმა.

დარიშხანშემცველი ნარჩენების საცავის მოწყობის მიზნით, კომპლექსური კვლევები ჩატარდა და შესაბამისი ანგარიშები მომზადდა. ექსპერტებისა და მოსახლეობის მონაწილეობით, გაიმართა არაერთი საჯარო განხილვა, პრიორიტეტები განისაზღვრა

უსაფრთხოების ზომების უზრუნველსაყოფად.

„წარსულში ამ ტერიტორიაზე ფუნქციონირებდა დარიშხანის ქარხანა, რის შედეგადაც დაგროვდა დარიშხანშემცველი სახიფათო ნარჩენები, რომლებიც სერიოზულ საფრთხეს უქმნიდა როგორც ადგილობრივ მოსახლეობას, ისე ტურისტებს. სარკოფაგის მოწყობა სრულად უზრუნველყოფს ამ ნარჩენების უსაფრთხო განთავსებას. პროექტის განხორციელება მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს ეკოლოგიურ მდგომარეობას“, - აღნიშნა ბერდია ჩანქსელიანმა.

უკვე დასრულებულია სარკოფაგის აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარე მდინარე ყოვლდაშის მონოლითური რკინაბეტონის ნაპირსამაგრი ჯებირის, წყალგამტარი

არხისა და სალექარის მოწყობა; აშენდა 224 მეტრი სიგრძის დამცავი ჯებირი, ხოლო დასავლეთ ნაწილში - 350 მეტრის სიგრძის არხი, რომელიც სარკოფაგის ტერიტორიას დატბორვისა და დაჭაობებისგან დაცავს.

ლენტეხის მუნიციპალიტეტში დარიშხანშემცველი ნარჩენებით გამოწვეული ეკოლოგიური პრობლემა 1990-იანი წლებიდან არსებობს, მას შემდეგ, რაც ყოფილი სამთო-ქიმიური ქარხნები დაიხურა და სახიფათო ნარჩენები ღია ცის ქვეშ, ყოველგვარი კონტროლის გარეშე დარჩა.

სოფელ ცანაში მიმდინარე შეხვედრას ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს უფროსი ნინო უტიაშვილი, ლენტეხის მუნიციპალიტეტის მერი გია ონიანი და საკრებულოს თავმჯდომარე გიორგი გაბდელიანი ესწრებოდნენ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლებმა, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის მხარეში, ლენტეხის და ცანაშის მუნიციპალიტეტებში, მოსახლეობასთან სამუშაო შეხვედრები გამართეს

ლენტეხის მუნიციპალიტეტში, სასაშის თემის მოსახლეობასთან გამართულ შეხვედრაზე მონაწილეებმა ქვემო სვანეთის მხარეში დაცული ტერიტორიების შექმნის შესაძლებლობის საკითხები განიხილეს.

სამინისტროს წარმომადგენლებმა ადგილობრივ მოსახლეობას ქვემო სვანეთის ეროვნული პარკის შექმნისთვის აუცილებელი წინააღმდეგობის კატეგორიები გააცნეს. შეხვედრას რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულის მოადგილე ბერდია ჩანქსელიანი, ლენტეხის

მუნიციპალიტეტის მერი გია ონიანი და დარგის ექსპერტები ესწრებოდნენ.

ცაგერის მუნიციპალიტეტის თემების წევრებთან შეხვედრაზე სამინისტროს წარმომადგენლებმა ცაგერის მუნიციპალიტეტში დაგეგმილი ლენტეხის ეროვნული პარკის და სვანეთის ადგილობრივი მთავრობის წარმომადგენლებთან შეხვედრაზე მონაწილეობის შესაძლებლობის შესახებ განიხილეს.

შეხვედრას რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულის

მოადგილე ალუდა თუთისანი, ცაგერის მუნიციპალიტეტის მერის მოვალეობის შემსრულებელი რევაზ ახვლედიანი და ცაგერის საკრებულოს თავმჯდომარე ჭაბუკი ჭაბუკიანი ესწრებოდნენ.

რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის მხარეში დაცული ტერიტორიების შექმნა ხელს შეუწყობს რეგიონში ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებას, ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებას და ეკოტურისტული მიმართულებით არსებული პოტენციალის გამოყენებას.

პილანაპი ეროვნული სამეცნიერო კონფერენცია „ქართული ხორბლის ახალი რეალობა“ გაიმართა

სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ ორგანიზებულ კონფერენციაზე წარმოდგენილი იყო ქართული ხორბლის უნიკალური თვისებების შესახებ უახლესი სამეცნიერო მტკიცებულებები, რაც უმნიშვნელოვანესია ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების, აგრარული სექტორის მდგრადობის, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის, ნუტრიციოლოგიის და სასურსათო უზრუნველყოფის კონტექსტში.

„ლონისძიება წარმოადგენს პლატფორმას დიალოგისთვის და ხაზს უსვამს, რომ ქართული ხორბლის სახეობებს და ჯიშებს აქვს პოტენციალი, გახდეს ერთ-ერთი საკვანძო პროდუქტი ჯანსაღი და მდგრადი კვების სისტემაში“. - აღნიშნა სოლომონ პავლიაშვილმა.

მინისტრის მოადგილემ მადლობა გადაუხადა კვლევების ჩატარების ინიციატორებს, ორგანიზატორებს და მასში ჩართულ ყველა მხარეს. როგორც სოლომონ პავლიაშვილმა აღნიშნა, კვლევები ქართული ხორბლისთვის ახალ შესაძლებლობებს აჩენს.

კონფერენციის ფარგლებში, საჯარო გახდა იმ კვლევების შედეგები, რომელიც ქართული ხორბლის 5 ენდემური სახეობისა და 7 ადგილობრივი ჯიშის ნუტრიენტული შემცველობის ფართო სპექტრს ეხება. აღნიშნული კვლევები, რომლის ინიციატივა ეკატერინა ხვედელიძეს და ბიძინა ივანიშვილს ეკუთვნით, ავსტრიის თანამედროვე სამეცნიერო სტანდარტების შესაბამის წამყვან ლაბორატორიაში ჩატარდა; ფინანსური მხარდაჭერა საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდმა „ქართუ“ უზრუნველყო.

„ქართული ხორბალი, ქვეყნის მატერიალური მემკვიდრეობის ნაწილი, უმდიდრეს აგრონომიულ ღირებულებებზე დაფუძნებული

ძირითადი სამინათმოქმედო კულტურაა, რომლის წარმოშობის ისტორია მრავალ ათას წელს ითვლის. ქართული ენდემური სახეობები ხორბლის მსოფლიო ჯიშური მრავალფეროვნების საუკეთესო სასელექციო მასალას წარმოადგენენ. უახლესი ინტერდისციპლინური კვლევებით დასტურდება მათი უნიკალური ნუტრიციული ღირებულებები, როგორც ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზრუნვის, სასურსათო უზრუნველყოფის და მდგრადი კვების სისტემების ძირითადი კომპონენტი. მიმდინარე კონფერენციაზე წარმოდგენილი სამეცნიერო მოხსენებები და საჯარო დისკუსიები ქართული ხორბლის უნიკალური თვისებების სხვადასხვა ასპექტს შეეხო და ქართული ხორბლის ახალი რეალობა დაადასტურა“, - აღნიშნა სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორმა, პროფესორმა ლევან უგმაჯურიძემ.

კონფერენციაში მონაწილეობდნენ საქართველოს საკანონმდებლო და ადგილობრივი თვითმმართველობის, საქართველოს საპატრიარქოს, სამეცნიერო, სასწავლო, აკადემიური წრეების, საერთაშორისო ორგანიზაციების, სურსათისა და ჯანდაცვის სფეროს, ხორბლის, პურის

მწარმოებელთა და ფერმერთა ასოციაციის წარმომადგენლები.

ეროვნული სამეცნიერო კონფერენცია „ქართული ხორბლის ახალი რეალობა“ საქართველოს პარლამენტის, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს კულტურის სამინისტროს, საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის

სამინისტროს, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდის „ქართუ“, გეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO), ნუტრიციოლოგიისა და სურსათის მეცნიერებების ეროვნული ცენტრის მხარდაჭერით გაიმართა.

გარემოს ეროვნული სააგენტო ევროპის მეტეოროლოგიური ქსელის (EUMETNET) წევრი გახდა

სააგენტოსა და ევროპის მეტეოროლოგიურ ქსელს (EUMETNET) შორის თანამშრომლობის შეთანხმება გაფორმდა.

აღნიშნული შეთანხმების ფარგლებში, გარემოს ეროვნულ სააგენტოს ჰიდრომეტეოროლოგიის დეპარტამენტს შესაძლებლობა მიეცემა, ითანამშრომლოს ევროპის ქვეყნების ეროვნულ მეტეოროლოგიურ და ჰიდროლოგიურ სამსახურებთან, მიიღოს მონაწილეობა საერთო პროგრამებსა და მოდულებში და ისარგებლოს ერთიანი სასწავლო რესურსებით.

თანამშრომლობა მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს ამინდის პროგნოზირების ხარისხს საქართველოში და გააძლიერებს სააგენტოს შესაძლებლობებს კლიმატური სერვისებისა და ადრეული გაფრთხილების მიმართულებით.

ევროპის მეტეოროლოგიური ქსელი (EUMETNET) წარმოადგენს თანამშრომლობისა და კოორდინაციის პლატფორმას ეროვნულ ჰიდრომეტეოროლოგიურ სამსახურებს შორის, რაც ემსახურება ევროპის მასშტაბით ამინდის პროგნოზირების, კლიმატური მომსახურებებისა და ადრეული გაფრთხილების სისტემების განვითარებასა და გაუმჯობესებას.

აღნიშნული მეტეოროლოგიური ქსელი დარგში ერთ-ერთი წამყვანი ორგანიზაციაა, რომელიც 33 წევრ და 6 მოთანამშრომელ ორგანიზაციას აერთიანებს.

აღსანიშნავია, რომ საქართველო 1993 წლიდან მსოფლიო მეტეოროლოგიური ორგანიზაციის (WMO – World Meteorological Organization), ხოლო 2021 წლიდან ევროპის ამინდის საშუალოვადიანი პროგნოზების ცენტრის (ECMWF) წევრი ქვეყანაა.

სწორედ ამ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის შედეგად, ამ დარგის წარმომადგენლებს ხშირად ეძლევათ საშუალება მონაწილეობა მიიღონ მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების მიერ ორგანიზებულ მაღალი დონის სასწავლო პროგრამებში, რაც უმნიშვნელოვანესია ქვეყანაში მეტეოროლოგიის დარგის განვითარებისთვის.

მეტეოროლოგია, როგორც მეცნიერება სათავეს უძველესი დროიდან იღებს. განსაკუთრებით აქტიური და პოპულარული ეს მიმართულება მე-17 საუკუნიდან გახდა, მეტეოროლოგია სწრაფად განვითარდა და დღეს ეს მეცნიერება განვითარების სულ სხვა საფეხურზე გადავიდა. ტექნოლოგიების განვითარებასთან ერთად იხვეწება და ფართოვდება მიგნებები და მიდგომები აღნიშნულ სფეროში. ასევე, სწრაფად ვითარდება ახალი მიმართულებები, როგორიც არის რადარული და თანამგზავრული მეტეოროლოგია, აგრომეტეოროლოგია, სამშენებლო კლიმატოლოგია და სხვა.

რაც შეეხება საქართველოს, მეტეოროლოგია აქ სათავეს მე-19 საუკუნის დასაწყისიდან იღებს და თითქმის 180 წელია ქვეყნის ტერიტორიაზე ამინდსა და კლიმატზე დაკვირვებებს აწარმოებს.

საქართველოში წითელი ნუსხის სახეობის კეთილშობილი ირმის აღდგენის ისტორიული პროგრამა იწყება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს ინიციატივით, „სახეობათა აღდგენის ეროვნული გეგმის“ ფარგლებში, ალგეთის ეროვნულ პარკში კეთილშობილი ირმის (*Cervus elaphus maral*) საშენი მეურნეობა გაიხსნა. ღონისძიებას საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე შალვა პაპუაშვილი და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონღულაშვილი დაესწრნენ.

„ეს მართლაც ისტორიული ნაბიჯია საქართველოს ბიომრავალფეროვნების დაცვის მიმართულებით. კეთილშობილი ირმის აღდგენის პროგრამის გრძელვადიანი მიზანია ქვეყნის მასშტაბით სიცოცხლისუნარიანი და მდგრადი პოპულაციების შექმნა, ჩვენი ვალდებულებაა, მომავალ თაობებს შევუნახოთ ის ბუნებრივი სიმდიდრე, რომელიც საუკუნეების განმავლობაში აყალიბებდა საქართველოს უნიკალურ ეკოსისტემას“, - აღნიშნა დავით სონღულაშვილმა.

საშენი მეურნეობა, რომელიც კავკასიის მასშტაბით ყველაზე დიდია, 60 ჰექტარ ფართობზეა გადაჭიმული. ტერიტორია

სრულად შემოღობილია და აღჭურვილია თანამედროვე მონიტორინგის სისტემებით, მათ შორის ფოტოხაფანგებითა და სატელიტური საყელურებით.

„საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდში პირველად ხდება წითელ ნუსხაში შეტანილი კავკასიური ირმის აღდგენა. ეს არის სახეობების აღდგენის პროგრამის ნაწილი, რომელიც ბოლო პერიოდში საქართველოში ინტენსიურად მიმდინარეობს“, - განაცხადა შალვა პაპუაშვილმა.

ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს უფროსის, რევაზ ბეჟაშვილის განცხადებით, მეურნეობაში შექმნილია ხელსაყრელი პირობები ირმების გამრავლებისა და გარემოსთან ადაპტაციისთვის.

„სპეციალურად მოწყობილ გარემოში შეგვიძლია დეტალურად შევისწავლოთ ირმების ქცევა, სოციალური დინამიკა და ადაპტაციის ეტაპები. ეს ინფორმაცია მოგვცემს შესაძლებლობას, ვაწარმოოთ სახეობის ბუნებაში დაბრუნების პროცესი“, - განაცხადა რევაზ ბეჟაშვილმა.

ღონისძიების ფარგლებში, ალგეთის ეროვნული პარკის დაცული ტყის მონაკვეთში კეთილშობილი ირმის 7 ინდივიდი - 5 ფური და 2 ხარირემი გაშვეს, რომლებიც თბილისის ზოოპარკში არიან გამრავლებულები. პროგრამის პირველ ეტაპზე მათი რიცხვი 15-მდე გაიზრდება.

სტაბილური და მზარდი პოპულაციის ჩამოყალიბების შემდეგ, კეთილშობილი ირმის ინდივიდების ველურ ბუნებაში გაშვება თანდათანობით მოხდება.

ალგეთის ეროვნული პარკი ამ პროგრამისთვის მიზანმიმართულად შეირჩა - ტერიტორია მდებარეობს კავკასიონის შუაგულში, სადაც ბუნებრივი ჰაბიტატები, ეკოლოგიური დერეფნები და მაღალი დაცულობის ხარისხი ქმნის ოპტიმალურ პირობებს როგორც პოპულაციის აღსადგენად, ისე მის დასაცავად.

31 ივლისი რეინჯერთა მსოფლიო დღეა. წელს, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ორგანიზებით, საქართველოში რეინჯერთა დღე მასშტაბურად, ოთხ სხვადასხვა ლოკაციაზე - ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე, კოლხეთისა და ალგეთის ეროვნულ პარკებსა და სათაფლიას ალკვეთილში აღინიშნა.

ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე გამართულ ღონისძიებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონღულაშვილი დაესწრო.

„საქართველოს უნიკალურ ბუნებას, დაცული ტერიტორიების ფარგლებში, 25 ადმინისტრაციულ ერთეულში გადანაწილებული 500-მდე რეინჯერი იცავს. დაცული ტერიტორიები წარმოადგენს საქართველოს 13%-ზე მეტს, აქედან გამომდინარე მათზე დაკისრებული მოვალეობა მრავალმხრივი, როული და რისკის შემცველია.

ველოცავ რეინჯერებს, ჩვენ ერთად გავაგრძელებთ მუშაობას

საქართველოს ბუნებრივი მემკვიდრეობის დასაცავად. ჩვენი გამორჩეული ბუნება ჩვენი მომავალი თაობების საკუთრებასა და სწორედ ამიტომ უნდა ვიზრუნოთ მასზე განსაკუთრებულად“, - განაცხადა დავით სონღულაშვილმა.

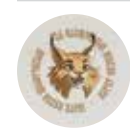
დღეისათვის, 100 დაცული ტერიტორია - სახელმწიფო ნაკრძალები (14), ეროვნული პარკები (15), ბუნების ძეგლები (40), ადკვეთილები (26), დაცული ლანდშაფტები (5) და მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორია მთელი ქვეყნის ტერიტორიის 13%-ზე მეტს ფარავს და 920 000 ჰექტარზე მეტ ფართობს შეადგენს.

ღონისძიების ფარგლებში, ტრადიციულად, დაცული ტერიტორიების 25-ვე ადმინისტრაციაში, „წლის რეინჯერი“ გამოვლინდა, რომლებსაც სერტიფიკატები და სიმბოლური საჩუქრები გადაეცათ.

ღონისძიების მონაწილეებმა პატივი მიაგეს სამსახურებრივი მოვალეობის დროს

ტრადიციულად დაღუპული რეინჯერების ხსოვნას.

ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე გამართულ ღონისძიებაში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრ დავით სონღულაშვილთან ერთად, მონაწილეობა მიიღეს და რეინჯერებს პროფესიული დღე მიულოცეს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარემ, ბესიკ ამირანაშვილმა და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებმა.

გაიხსენიოთ საქართველოს ეროვნული პარკების სახასიათო პერსონაჟი - „მალი“.

დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ გამოცხადებულ სახასიათო პერსონაჟის კონკურსში გამარჯვება ფოცხვერმა „მალიმ“ მოიპოვა.

ფოცხვერი „მალი“ არის ნანა ბაღათურიასა და ლევან მამსიკაშვილის ნამუშევარი, რომელიც ჟიურის მიერ იქნა შერჩეული.

აღსანიშნავია, რომ კონკურსში მონაწილეობა მიიღო 183-მა ნამუშევარმა. თითოეულ მონაწილეს ვუხდით მადლობას აქტიურობისა და საინტერესო ნამუშევრების წარმოდგენისთვის.

სოფელ კეხოვანში სატყეო გზების მოწყობა სლოვენური პრაქტიკისა და ევროსტანდარტების გათვალისწინებით ხორციელდება. პროექტის ფარგლებში, სავალი გზის გასწვრივ სანიაღვრე არხები გაიჭრა, სამ ლოკაციაზე კი წყალგამტარი მილები განთვასდა, რაც სატყეო-სამეურნეო გზას ნალექის დროს დაზიანებისგან დაიცავს.

პროექტი „ტყის მდგრადი მართვა ადიგენის მუნიციპალიტეტში“ სლოვენის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით, მსოფლიო ბუნების ფონდის (WWF) კავკასიის პროგრამის და ზავიტა კონსალტინგის კონსორციუმის მიერ ხორციელდება.

მოსახლეობისა და კერძო სექტორის მერქნულ რესურსზე ხელმისაწვდომობის გამარტივების, ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო

პრევენციული ღონისძიებების შეუფერხებლად განხორციელების მიზნით, ეროვნული სატყეო სააგენტო სატყეო-სამეურნეო გზების რეაბილიტაციას მთელი ქვეყნის მასშტაბით ახორციელებს.

პროცესი სატყეო სააგენტომ 2013 წელს დაიწყო. გასულ წელს მოეწყო 6.4 კმ და რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 111.7 კმ სატყეო სამეურნეო გზას. 2025 წელს სააგენტო ქვეყნის მასშტაბით 28 კმ-მდე სატყეო-სამეურნეო გზების მოწყობა-რეაბილიტაციას განახორციელებს.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 6 თვეში 5 043 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისთვის გარემოს დაზიანებებისა და ბუნებრივი რესურსებით უკანონო სარგებლობის პრევენცია, აღკვეთა და გამოვლენა პრიორიტეტულ მიმართულებებს წარმოადგენს. ეფექტიანი სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების მიზნით, ბოლო წლებში აქტიურად მიმდინარეობს დეპარტამენტის გაძლიერების პროცესი, რეგიონული ოფისების შენობების მშენებლობა/რეაბილიტაცია, თანამედროვე ტექნიკური საშუალებების შესყიდვა და თანამშრომელთა გადამზადება.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლები, ქვეყნის მასშტაბით 24-საათიან, უწყვეტ პატრულირებას ახორციელებენ, პერიოდულად მასშტაბურ პრევენციულ ღონისძიებებსაც ატარებენ და სამინისტროს ცხელ ხაზზე (153) შემოსულ შეტყობინებებზეც მყისიერ რეაგირებას ახდენენ.

დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, 2025 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, 5043 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს. მათგან 4 648 ადმინისტრაციული

სამართალდარღვევის ფაქტია. 297 ფაქტი კი სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს და მასალები, შემდგომი რეაგირების მიზნით, შესაბამის უწყებებში გადაიგზავნა.

სამართალდარღვევებიდან ყველაზე მეტი - 1528, ნარჩენების მართვის კოდექსის დარღვევის ფაქტია; 1093 - ატმოსფერული ჰაერის კანონმდებლობის დარღვევა, 877 - უკანონო ტყითსარგებლობა, 474 - თევზჭერისა და ნადირობის წესების დარღვევა, 338 - მიწის კანონმდებლობის დარღვევა, 202 - წიაღის უკანონო მოპოვება, 174 - წყლის კანონმდებლობის დარღვევა, 162 - ნებართვის პირობების დარღვევა/უნებართვო საქმიანობა, 189 კი - სხვა დარღვევა.

დეპარტამენტის თანამშრომლებმა ყველაზე მეტი - 1052 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს კახეთში. 803 ფაქტი დაფიქსირდა ქვემო ქართლში; 680 - აჭარისა და გურიის რეგიონული სამმართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე, 558 - მცხეთა-მთიანეთში, 463 - დასავლეთის რეგიონული სამმართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე, 447 - სამეგრელო-ზემო სვანეთში, 394 - შიდა ქართლში, 220 - სამცხე-ჯავახეთში, 56 სამართალდარღვევა კი, შავი ზღვის დაცვის კონვენციური სამმართველოს თანამშრომლებმა გამოავლინეს.

რაც შეეხება დედაქალაქს, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, მიმდინარე წლის 6 თვეში, თბილისში 370 სამართალდარღვევა გამოავლინეს. მათგან სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს 2 ფაქტი შეიცავს.

- 2025 წლის 6 თვეში სამართალდარღვევების მიმართ დაკისრებული ჯარიმის ოდენობა - 1 862 907 ლარია.
- სამართალდარღვევების შედეგად გარემოზე მიყენებული ზიანის ოდენობა კი 1 166 573 ლარს შეადგენს.

- ამავე პერიოდში, დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, ქვეყნის 4 მსხვილ ქალაქში - თბილისში, რუსთავში, ქუთაისსა და ბათუმში, ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვის დადგენილ ნორმასთან შეუსაბამობის 2415 ფაქტი გამოავლინეს.
- ყველაზე მეტი, 1151 სამართალდარღვევა გამოვლინდა თბილისში, 492 - ბათუმში, 389 - რუსთავში, 383 კი - ქუთაისში.
- 2415 სამართალდარღვევიდან 2075 ფიზიკური პირის მიერაა ჩადენილი, 340 შემთხვევაში კი, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა იურიდიული პირები დააჯარიმეს.
- 2025 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცხელ ხაზზე (153), სავარაუდო გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის შესახებ 1094 შეტყობინება დაფიქსირდა. თითოეულ მათგანზე, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტმა, კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეაგირება მოახდინა.

მსოფლიოს ერთ-ერთ ყველაზე პრესტიჟულ ღვინის კონკურსზე „Shanghai International Wine Challenge“ (SIWC) ქართულმა ღვინოებმა 96 კილომოიპოვეს

კონკურსი შანხაიში გაიმართა და მასზე წარდგენილი იყო 200 ქართული ღვინო. ხუთდღიანი კონკურსის ერთი საკონკურსო დღე მხოლოდ ქართულ ღვინოს დაეთმო. გამარჯვებულმა ღვინოებმა შემდეგ კატეგორიებში მიიღეს ჯილდოები:

10 - „პლატინა“;
44 - „ოქრო“;
35 - „ვერცხლი“;
2 - „საუკეთესო ტროფი“;
5 - „პოპულარული“;
კონკურსს „Shanghai International Wine

Challenge“ (SIWC) ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა დაესწრო. რიგით მე-19 კონკურსი 2006 წლიდან ყოველწლიურად ტარდება და მისი მიზანია მსოფლიოს მასშტაბით ღვინის უმაღლესი ხარისხის წარმოჩენა და საერთაშორისო ვაჭრობისა და კულტურული ურთიერთობების

გაღრმავება ჩინეთის ბაზარზე.

„SIWC“ წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს პლატფორმას ღვინის მწარმოებლებისთვის, სადაც მათ შეუძლიათ თავიანთი პროდუქცია გააცნონ ღვინის პროფესიონალებს, მედიასა და მომხმარებლებს. გამარჯვებული ღვინოების შესახებ ინფორმაცია აქტიურად შექდება მედიაში, რაც მათ ფართო აღიარებას უზრუნველყოფს.

კონკურსის ორგანიზატორია შანხაის ვაიგაოციაოს თავისუფალი სავაჭრო ზონა (Shanghai Waigaoqiao Free Trade Zone). მსაჯთა გუნდი შედგება 80-მდე ღვინის პროფესიონალისგან, ღვინო ფასდება ბრმა დეგუსტაციის პრინციპით, რაც უზრუნველყოფს პროცესის მაქსიმალურ ობიექტურობასა და გამჭვირვალობას.

„საქართველო ღვინის ნამდვილი საგანძურია“ - ფოგი ვოკერი, ღვინის მაგისტრი ჩინეთიდან

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და ღვინის ინდუსტრიაში ცნობილი საკონსულტაციო კომპანიის „Dragon Phoenix Wine Consulting“ ორგანიზებით, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკიდან ღვინის პროფესიონალების 11-კაციანი ჯგუფი საქართველოს სტუმრობდა.

ტურის ფარგლებში, ჯგუფის წევრები, რომლის შემადგენლობაში ღვინის პროფესიონალები და იმპორტიორები

შედიოდნენ, ქართლში, იმერეთსა და კახეთში ღვინის საწარმოებს გაეცნენ და დააგემოვნეს სხვადასხვა სტილის ქართული ღვინოები. თბილისში სტუმრებისთვის სპეციალური დეგუსტაცია (Walkaround Tasting) გაიმართა, სადაც ქართული ღვინის მწარმოებელი 16 კომპანიის ღვინოები იყო წარმოდგენილი. „ქართულ ღვინოს ჩინეთში მართლაც დიდი

პოტენციალი აქვს. უპირველეს ყოვლისა იმიტომ, რომ მას მრავალფეროვანი, უნიკალური გემოები ახასიათებს. საქართველოში მოგზაურობისას მე და ჩემი ჯგუფის წევრები ყველაზე მეტად ქინძმარაულის ღვინო დაგვაშთაბუძრა. მას აქვს არომატი, რომელიც ჩვენი აზრით, ბევრ ჩინელ მომხმარებელს ძალიან მოეწონება.

ვფიქრობ, ჩინეთში ქართულ ღვინოს დიდი პერსპექტივა აქვს, თუკი ხალხს გავაცნობთ მის ისტორიას, უნიკალურ მახასიათებლებს და მრავალფეროვან გემოებს. საქართველო ღვინის ნამდვილი საგანძურია, რომელიც ჩინელ მომხმარებლებს ჯერ კიდევ არ აღმოუჩენიათ“ - აღნიშნა კომპანიის „Dragon Phoenix Wine Consulting“ წამყვანმა ღვინის მაგისტრმა, ფონგი ვოკერმა (Fongyee Walker). საქართველოში ვიზიტის ფარგლებში, ფონგი ვოკერს და „Dragon Phoenix Wine Consulting“-ის კიდევ ერთ ღვინის მაგისტრს, ედუარდ რაგს (Edward Ragg) გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი დავით სონდულაშვილი შეხვდა. მხარეებმა ჩინეთის ბაზარზე ქართული ღვინის ცნობადობისა და ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობის საკითხებზე იმსჯელეს.

გერმანელი ღვინის მაგისტრის, კონსტანტინ ბაუმის ღვინის ონლაინ კურსებს ქართული ღვინის სასწავლო კურსი დაემატა

გერმანელი ღვინის მაგისტრის, კონსტანტინ ბაუმის (Konstantin Baum) ღვინის ონლაინ კურსებს „Cellar Class“ (<https://www.cellarclass.com/>) ქართული ღვინის სასწავლო კურსი დაემატა.

ქართული ღვინის ონლაინ კურსი მოიცავს ინფორმაციას ქართული ღვინის ისტორიასა და კულტურის შესახებ, ასევე ქართული

ღვინის დეგუსტაციებს. ღვინის მაგისტრმა კურსისთვის სპეციალურად შეადგინა სასწავლო წიგნი და წერითი ტესტები. კურსი შედგება 8 მოდულისგან და გათვლილია ღვინის მოყვარულებისა და მომხმარებლებისთვის. კურსის შესახებ ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ ლინკზე: <https://www.cellarclass.com/cellar-class-georgian-course>

კონსტანტინ ბაუმი გერმანიაში ყველაზე ახალგაზრდა ღვინის მაგისტრი და მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული ღვინის Youtube არხის (<https://www.youtube.com/@KonstantinBaumMasterofWine>) მფლობელია,

185 ათასი გამომწერით და მილიონობით ნახვით. მას საკუთარ ონლაინ მაღაზიაში წარმოდგენილი აქვს პერსონალურად შერჩეული ღვინოები (baumselection.com).

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, კონსტანტინ ბაუმი არაერთხელ სტუმრობდა საქართველოს და ქართული ღვინის მარნებს. ასევე, ღვინის მაგისტრი, ქართული ღვინის დეგუსტაციებს ატარებს ევროპის სხვადასხვა ქვეყანაში.

აღსანიშნავია, რომ ევროპაში ღვინის უდიდესი იმპორტიორი ქვეყანა - გერმანია, ქართული ღვინის სტრატეგიული ბაზრების ჩამონათვალს 2020 წლიდან დაემატა და საქსპორტო ქვეყნების ათეულში სტაბილურად დაიმკვიდრა ადგილი.

ქართული ღვინის დეგუსტაციები ნიუ-იორკისა და კონექტიკუტის შტატებში გაიმართა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და პარტნიორი ამერიკული კომპანიის „CORUS SYSTEMS INC.“ ორგანიზებით, ნიუ-იორკისა და კონექტიკუტის შტატებში, რვა უმსხვილეს სუპერმარკეტთა ქსელში, ივნისის თვეში ქართული ღვინის ჯამში 16 დეგუსტაცია გაიმართა.

თითოეული ღვინის დეგუსტაციის ფარგლებში სადეგუსტაციოდ წარმოდგენილი იყო სამი სხვადასხვა კომპანიის ხუთი სახეობის ქართული ღვინო. ასევე, გაიმართა პრეზენტაცია საქართველოს - როგორც ღვინის სამშობლოსა და თანამედროვე, განვითარებული მეღვინეობის ქვეყნის შესახებ. მომხმარებელზე ორიენტირებული მსგავსი

ფორმატის ღვინის დეგუსტაციების მიზანია ქართული ღვინის საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაცია და გაყიდვების ზრდის ხელშეწყობა. ამერიკის შეერთებული შტატები ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ საქსპორტო ბაზარს წარმოადგენს. ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით 2013

წლიდან მიმდინარე მიზანმიმართულმა მარკეტინგულმა აქტივობებმა მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი როგორც ქართული ღვინის ცნობადობის, ისე ექსპორტის ზრდას აშშ-ში.

მარკეტინგული კამპანიის ფარგლებში, აშშ-ის სხვადასხვა ქალაქში, ღვინის პროფესიონალებისა და ღვინით ვაჭრობის სფეროს წარმომადგენლებისთვის დეგუსტაცია-სემინარები იმართება. ქართული ღვინო რეგულარულადაა წარმოდგენილი საერთაშორისო გამოფენებზე. ასევე, მედიის, სოფელიეებისა და გაყიდვების სფეროს წარმომადგენლებისთვის ეწყობა ღვინის ტურები საქართველოში, რაც მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ქართული ღვინის უკეთ გაცნობასა და პოპულარიზაციას ამერიკულ ბაზარზე.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის პროფესიული წარდგენა მანჩესტერში გაიმართა

დიდი ბრიტანეთის ქალაქ მანჩესტერში გამართულ ქართული ღვინის დეგუსტაციას, რომელსაც ღვინის მაგისტრი სარა ებოტი (Sarah Abbott) უძღვებოდა, ღვინის ექსპერტები, ჰორეკა და კომერციული სექტორის, ასევე მედიის წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ქართული ღვინოების დეგუსტაციასთან ერთად, სარა ებოტმა სტუმრებს ქართული

ღვინის კულტურისა და ისტორიის, ასევე თანამედროვე ინდუსტრიის პრეზენტაცია წარუდგინა.

სარა ებოტი ხელმძღვანელობს ბრიტანულ მარკეტინგულ კომპანიას „Swirl Wine Group“, რომელთანაც ღვინის ეროვნული სააგენტო 2015 წლიდან თანამშრომლობს.

დიდი ბრიტანეთი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი იმპორტიორი და ღვინის

მომხმარებელი ქვეყანაა, რომელიც 2014 წლიდან ქართული ღვინის ერთ-ერთ პოტენციურად მზარდ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს.

დიდი ბრიტანეთის ბაზარზე ქართული ღვინის ცნობადობისა და საექსპორტო პოტენციალის ზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური უზრუნველყოფით, 2025 წელს, დიდ ბრიტანეთში მარკეტინგული კამპანიას

„Swirl Wine Group“-ი უძღვება. კამპანიის ფარგლებში, იმართება დეგუსტაცია-სემინარები დიდი ბრიტანეთის სხვადასხვა ქალაქში, ქართული ღვინო წარმოდგენილია საერთაშორისო გამოფენებზე, მიმდინარეობს მიზნობრივი სარეკლამო და მედია კამპანიები, ეწყობა ღვინის ტურები საქართველოში.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, მიმდინარე წელს, ქართული ღვინო მსოფლიოს 13 ქვეყანაში 150-მდე ღონისძიებაზე იყო წარმოდგენილი

ქართული ღვინის საექსპორტო პოტენციალის გაზრდისა და ბაზრების დივერსიფიცირების მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური და ორგანიზაციული მხარდაჭერით, 2025 წლის 6 თვეში, ქართული ღვინო წარდგენილი იყო მსოფლიოს 13 ქვეყანაში 18 გამოფენა/ფესტივალსა და 137 დეგუსტაცია-სემინარზე. აღნიშნული ქვეყნებია: იაპონია, აშშ, ნორვეგია, საფრანგეთი, ესპანეთი, იტალია, სამხრეთ კორეა, დიდი ბრიტანეთი, ჩინეთი, ფინეთი,

სომხეთი, პოლონეთი და ბელგია. უცხოელი ღვინის პროფესიონალების მონაწილეობით, საქართველოში 8 ღვინის ტური გაიმართა, რომლის ფარგლებშიც ქართული ღვინოები ადგილზე დააგემოვნეს ღვინის მაგისტრებმა, ექსპერტებმა, სომელიეებმა და კომერციული სექტორის წარმომადგენლებმა გერმანიიდან, იაპონიიდან, ჩინეთიდან, დიდი ბრიტანეთიდან, ამერიკის შეერთებული შტატებიდან და მსოფლიოს სხვა ქვეყნებიდან.

ასევე აღსანიშნავია ადგილობრივ ბაზარზე ქართული ღვინოპროდუქციის პოპულარიზაციის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში საქართველოს მასშტაბით გამართული ღვინის გამოფენები, კონკურსები და ფესტივალები, რომლებიც ემსახურება ქართული ღვინის პოპულარიზაციას, ღვინის ტურიზმის პოტენციალისა და ღვინის სამომხმარებლო კულტურის ზრდას. მიმდინარე წელს, საქართველოში 15 გამოფენა/ფესტივალი და 4 დეგუსტაცია/კონკურსი გაიმართა.

ღვინის ეროვნული სააგენტო აგრძელებს მარკეტინგული ხარჯების თანადაფინანსების

სახელმწიფო პროგრამას იმ კომპანიებისთვის, რომლებიც ექსპორტს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში ახორციელებენ, გარდა დსთ-ს და სუამის ქვეყნებისა. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში, 2025 წელს, თანადაფინანსების სახით, ჯამურად, 692.969 ლარი ქართული ღვინის მწარმოებელმა ცხრა კომპანიამ მიიღო. ზემოთ აღნიშნული აქტივობები ხორციელდება „ქართული ღვინის პოპულარიზაციის სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში, რომელიც მიმდინარე წელს 17,4 მილიონი ლარით განისაზღვრა და 1,4 მლნ ლარით აღემატება გასული წლის ანალოგიურ ბიუჯეტს.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, საქართველოს ამერიკელი მასტერ-სომელიეების ჯგუფი სტუმრობდა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და სააგენტოს კონტრაქტორი ამერიკული მარკეტინგული კომპანიის „Colangelo & Partners“ ორგანიზებით, საქართველოში ამერიკელი ღვინის პროფესიონალების ტური ჩატარდა.

პროფესიონალების ჯგუფის შემადგენლობაში შედიოდნენ „Colangelo & Partners“-ის ვიცე-პრეზიდენტი პოლ იანონი (Paul Yanon) და მასტერ-სომელიეები, რომლებსაც აშშ-ის სხვადასხვა შტატში მიშელინის ვარსკვლავის რესტორნებსა და ჰორეკა სექტორში მუშაობის დიდი გამოცდილება აქვთ. მასტერ-სომელიეები ღვინის ინდუსტრიაში ერთ-ერთ ყველაზე მაღალი დონის, გავლენიან და მოთხოვნად ექსპერტებად ითვლებიან, რომელთაც ღვინოსთან დაკავშირებული დიდი გამოცდილება აქვთ. ამჟამად, მასტერ-

სომელიეს ტიტულს მსოფლიოში 279 ადამიანი ფლობს.

ტურის ფარგლებში, ამერიკელი მასტერ-სომელიეები ქართული ღვინის მწარმოებელ კომპანიებს კახეთში ესტუმრნენ, სადაც ქართული ღვინის დაყენების ტექნოლოგიას გაეცნენ, ადგილზე დააგემოვნეს როგორც კლასიკური, ასევე ტრადიციული მეთოდით დამზადებული ქართული ღვინოები. სტუმრებისთვის ქართული ღვინის მასტერკლასი და დეგუსტაცია გაიმართა თბილისშიც.

„ძალიან შთამბეჭდავია საქართველოში მოგზაურობა, ასევე ქართული ტრადიციების დაბრუნების იდეა, აღმოაჩინო, გააცოცხლო თითქმის გადამენებული ყურძნის ჯიშები და ეს მემკვიდრეობა მთელ მსოფლიოს გაუზიარო. როდესაც ღვინოები მზადდება ისეთი ხარისხით, როგორიც საქართველოში ვიხილეთ, აშკარაა, რომ ისინი თავისუფლად შეიძლება ექსპორტზე

გავიდეს, მათ შორის, შეერთებულ შტატებში. მთავარია, ადამიანებმა მოისმინონ ამ ღვინოების უკან მდგომი ისტორიები და ისინი თავადვე აღიქვამენ ხარისხს, დაიჭერენ უნიკალურ არომატებს და ხასიათს, რაც მხოლოდ და მხოლოდ ქართულ ღვინოს ახასიათებს“, - აღნიშნა პოლ იანონმა.

აღსანიშნავია, რომ აშშ წარმოადგენს ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზარს, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური და ორგანიზაციული მხარდაჭერით აქტიური მარკეტინგული კამპანია ხორციელდება. კამპანიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება სწორედ ღვინის პროფესიონალების საქართველოში ვიზიტებია, სადაც სტუმრები ადგილზე ეცნობიან ქართულ ღვინოებს, მის ისტორიას და კულტურას.

ღვინის ეროვნულ სააგენტოსთან თანამშრომლობის ფარგლებში, „Colangelo & Partners“ აშშ-ში ქართული ღვინის მარკეტინგულ კამპანიას 2022 წლიდან ახორციელებს. „Colangelo & Partners“ ერთ-ერთი უმსხვილესი მარკეტინგული კომპანიაა, რომელიც ამერიკის ბაზარზე 15 წელზე მეტია ოპერირებს.

ქართული ღვინის ექსპორტის ხელშეწყობის პროგრამა 2025 წლისა მრეწველთა

„ქართული ღვინის პოპულარიზაციის სახელმწიფო პროგრამა“, რომელიც ქართული ღვინის საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის და პრიორიტეტული საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირების მიზნით, საქართველოს მთავრობამ 2021 წლის სექტემბერში დაამტკიცა, გრძელდება.

პროგრამას სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კოორდინაციით ახორციელებს.

პროგრამა ითვალისწინებს 300 000 ლარის ოდენობის, სხვადასხვა მიზნობრივებით გაწეული მარკეტინგული ხარჯების თანადაფინანსებას მეწარმეებისთვის,

რომლებიც ქართული ღვინის ექსპორტსა და მარკეტინგულ საქმიანობას ახორციელებენ საერთაშორისო ბაზარზე. პროგრამაში მონაწილეობისათვის აუცილებელია, ღვინის ექსპორტის მოცულობა და მარკეტინგული ხარჯი, ყველა რეგიონში ერთობლივად (აზიის რეგიონი, ევროპის რეგიონი, ამერიკის რეგიონი და სხვ. გარდა საქართველოსა, სუამისა და დსთ-ის ქვეყნებისა) ან ბენეფიციარის შერჩევით არაუმეტეს ორ რეგიონში, მიმდინარე წელს იყოს იმაზე მეტი, ვიდრე წინა წელს.

აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში, 2025 წელს, თანადაფინანსების სახით, ჯამურად, 692.969 ლარი მიიღო ქართული

ღვინის მწარმოებელმა ცხრა კომპანიამ: „ჯიველი“, „ვილა მოსავალი“, „თელიანი ველი“, „ვაზისუბნის მამული“, „მელვინეობა ჩელი“, „კახური ტრადიციული მეღვინეობა“, „დეგლაძეების ღვინის კომპანია“, „თიკო ისთით“ და „მელვინეობა შუმი“. პროგრამის პირობების თანახმად, აღნიშნულმა კომპანიებმა, მიზანმიმართული მარკეტინგული ღონისძიებების შედეგად, 2024 წელს, 2023 წელთან შედარებით, ექსპორტის მოცულობა გაზარდეს ამერიკის, ევროპისა და აზიის ბაზრების მიმართულებით.

2024 წელს პროგრამით თანადაფინანსება ხუთმა კომპანიამ მიიღო, ჯამური თანხით 243,281.28 ლარი.

ალკოჰოლიანი სასმელების ხარისხის კონტროლის 6 თვის სტატისტიკა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს შესაბამისი სამსახურები რეგულარულად ახორციელებენ ალკოჰოლიანი სასმელების ხარისხის მონიტორინგს, რათა ათეულ მილიონობით ლიტრი ქართული ღვინო და სხვა ალკოჰოლიანი სასმელი აკმაყოფილებდეს საერთაშორისო სტანდარტებს, იყოს კონკურენტუნარიანი და სულ უფრო მეტად მოთხოვნადი.

2025 წლის იანვარ-ივნისის მონაცემებით, სახელმწიფო კონტროლის ფარგლებში, რომლითაც საწარმოებში ღვინის ტექნოლოგიური პროცესის საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნებთან შესაბამისობა მოწმდება, 135 კომპანიაში აღებული 561 ნიმუშიდან დარღვევა 8 კომპანიის 11 ნიმუშში აღმოჩნდა.

51 კომპანიაში ჩატარდა საინსპექციო კონტროლი, რაც სერტიფიცირებისთვის წარდგენილი ალკოჰოლიანი სასმელის ნიმუშის ლოტთან შესაბამისობას ადგენს. აღებული 757 ნიმუშიდან დარღვევა 3 კომპანიის 5 ნიმუშში აღმოჩნდა. გაფორმების ეკონომიკურ ზონაში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი საერთაშორისო კომპანიების შპს „Bureau

Veritas“ და შპს „SGS“ მიერ ინსპექტირება 52 კომპანიაში განხორციელდა; აღებული 208 ნიმუშიდან დარღვევა 1 კომპანიის 1 ნიმუშში აღმოჩნდა.

საექსპორტო ალკოჰოლური სასმელების ორგანოლეპტიკური ტესტირების მიზნით, ჩატარდა 132 დეგუსტაცია. სადეგუსტაციოდ შემოსული 6208 ნიმუშიდან უარყოფითად 202, დანარჩენი 6006

ნიმუში კი, დადებითად შეფასდა. ნიმუშის ორგანოლეპტიკური ტესტირება ხდება ფერსა და გამჭვირვალობაზე, ტიპურობაზე, დაავადებების არსებობაზე, არომატზე, გემოსა და ჰარმონიულობაზე.

მიმდინარე წელს, გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, დარღვევების რაოდენობა შემცირებულია.

რთველი

რთველი 2025-ის ფარგლებში, ყურძნის ჭარბ რაოდენობას სახელმწიფო საწარმო ჩაიბარებს ღვინის კერძო კომპანიებზე სუბსიდია აღარ გაიცემა

საქართველოს მთავრობის 2025 წლის 4 ივლისის განკარგულებაში „2025 წლის რთვლის ორგანიზებულად ჩატარებისთვის განსახორციელებელი ღონისძიებების შესახებ“ ცვლილება შევიდა.

ცვლილების თანახმად, გასული წლებისგან განსხვავებით, ღვინის კერძო კომპანიებზე სუბსიდია აღარ გაიცემა.

ყურძნის იმ ჭარბ რაოდენობას, რომელზეც კერძო სექტორიდან მოთხოვნა არ იქნება, სახელმწიფო საწარმო, შპს „მოსავლის მართვის კომპანია“ ჩაიბარებს დადგენილ ფასად:

- კახეთის რეგიონში მოწეული საფერავის ჯიშის ყურძენი - 1,50 ლარი
- „ვაზისა და ღვინის შესახებ“ საქართველოს კანონით ნებადართული სხვა საღვინე ჯიშების ყურძენი - 1,20 ლარი
- არაკონდიციური ყურძენი, რომლის შეჭრიანობა არ აღემატება 18%-ს - 1,00 ლარი
- დაზიანებული/დაავადებული ყურძენი - 1,00 ლარი.

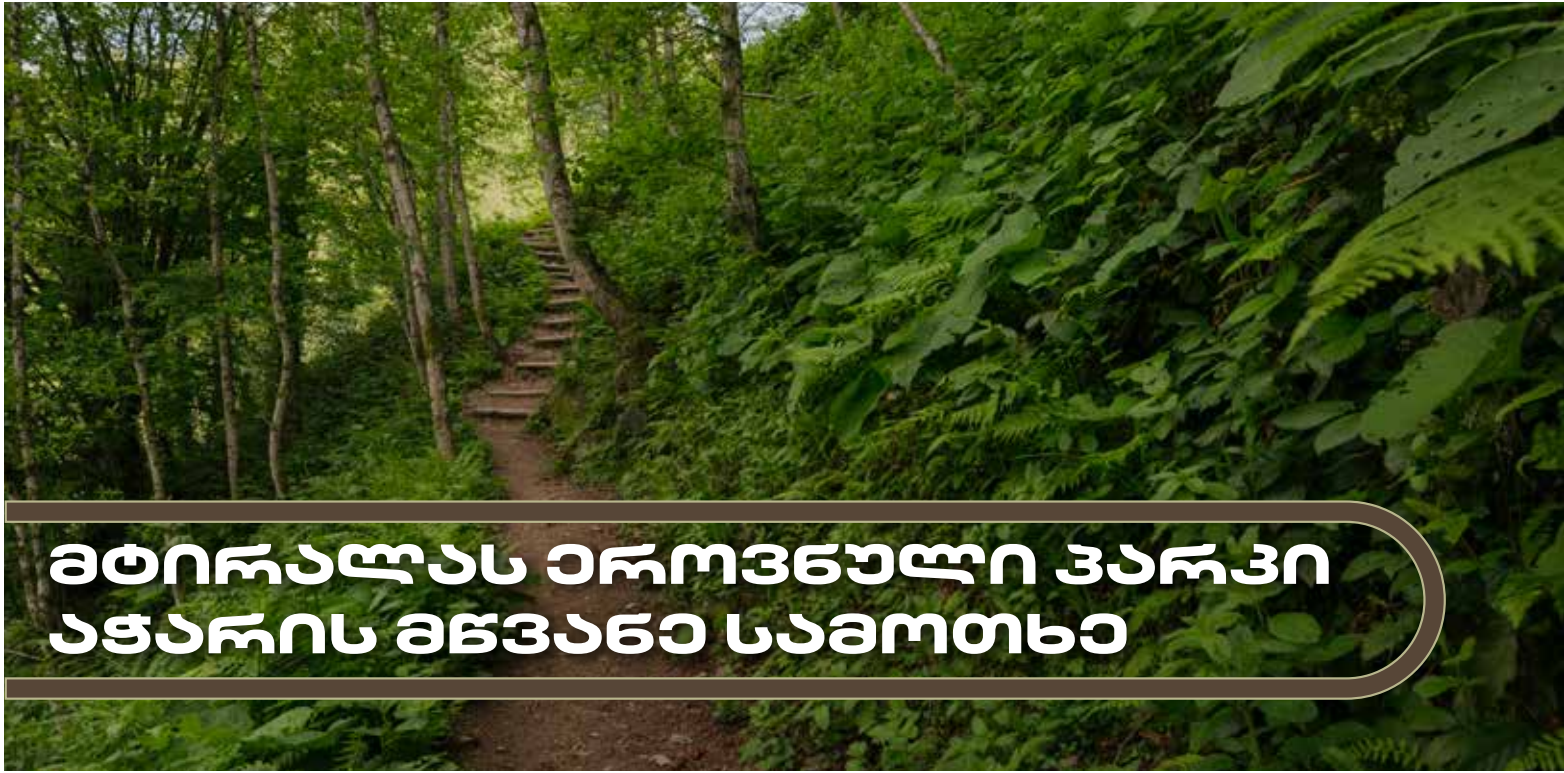
საქართველოს მთავრობის აღნიშნული გადაწყვეტილებით, ათასობით მევენახე-ფერმერს მევენახეობის საქმიანობის გაგრძელების შესაძლებლობა და ხარისხიანი ყურძნის წარმოების მოტივაცია ეძლევა, რაც უმნიშვნელოვანესია მეღვინეობის ინდუსტრიის განვითარების, საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული ღვინის კონკურენტუნარიანობისა და ექსპორტის ზრდისთვის.

რთვლის ფარგლებში, საქართველოში მოწეული ყურძნის ჩაბარება/ მიღება განხორციელდება სააგენტოს მევენახეობის კადასტრის ბაზის შესაბამისად.

2025 წელს, ყურძნის საპროგნოზო მოსავალი 250-300 ათას ტონის ფარგლებშია.

ყურძნის მოსავლის ორგანიზებულად დაბინავების მიზნით, რთვლის საკოორდინაციო შტაბი 24 საათიანი რეჟიმით იმუშავებს. რთველი 2025-ის საკოორდინაციო შტაბის განთავსების მისამართია: გურჯაანის მუნიციპალიტეტი, სოფელი გურჯაანი.

რთველთან დაკავშირებული ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცხელ ხაზზე - 1501

მტირალას ეროვნული პარკი აჭარის მხვანე სამოთხე

ბათუმიდან 30 კმ-ში,
მტირალას ეროვნულ პარკში
შეგიძლიათ იმოგზაუროთ.
მისი უნიკალური და
განსაკუთრებული ბუნება
საერთაშორისოდ არის
აღიარებული და UNESCO-ს
მსოფლიო ბუნებრივი
მემკვიდრეობის ნუსხაში
ღირსეულ ადგილს იკავებს.
იგი ყოველთვის იქცევა
ვიზიტორთა და ბუნების
დამცველთა ყურადღებას

მტირალას ეროვნული პარკი
საქართველოში ყველაზე
ნაღველიან ადგილად ითვლება,
მისი სახელწოდება სწორედ
ამ მიზეზითაა განპირობებული.
ქობულეთის, ხელვაჩაურისა და
ქედის მუნიციპალიტეტებს შორის
მოქცეული პარკის ტერიტორიაზე,
შეგიძლიათ ისიამოვნოთ საფეხმავლო
მარშრუტებით, სპეციალურად
გამოყოფილ ადგილებში კი, კოცონთან
პიკნიკის მოწყობის არაჩვეულებრივი
შესაძლებლობა გექნებათ. იმისთვის
რომ მოგზაურობა კიდევ უფრო
დაუვიწყარი და მრავალფეროვანი
გახადოთ, თავი შეგიძლიათ
გამოსცადოთ „თოვების პარკის“ და ზიპ-
ლაინის ექსტრემალურ ატრაქციებზე.

ტყით და ბუჩქნარით დაფარული პარკის
ტერიტორია გამოირჩევა მდიდარი
მცენარეული საფარით, აქ თავმოყრილია
იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი
მცენარეები. პარკის უდავო მარგალიტად
შეიძლება ჩაითვალოს მცენარე ეპიგეა,
რომელიც მსოფლიოში მხოლოდ
საქართველოსა და თურქეთში გვხვდება.
მდიდარია პარკის ცხოველთა სამყაროც, აქ
შეხვდებით საქართველოს წითელ წიგნში
შეყვანილ ცხოველებს, ფრინველებს,
რეპტილიებს.

თუ აჭარაში ისვენებთ, აუცილებლად ეწვიეთ
მტირალას ეროვნულ პარკს, ისიამოვნეთ
მრავალფეროვანი სერვისებით, გაატარეთ
დრო სასიამოვნოდ, გაეცანით აჭარულ
კულტურას, ტრადიციებს და დაიმუხტეთ

დადებითი ენერგიით.

ჩხრიალა, საოცრად ცივი მდინარეები,
ხავსმოდებული უზარმაზარი ქვის ლოდები,
ხავსშივე გაქვავებული, თვალუწვდენელი
ხეები, წელამდე ამოზრდილი გვირგვინის
ბუჩქები, გარშემო ყოვლისმომცველი
სიმწვანე - მტირალას ეროვნული
პარკი დაუვიწყარ და ემოციებით სავსე
მოგზაურობას გპირდებათ.

თუ ოდესმე გოცნებიათ ჯუნგლებში
ხეტიალზე, აქ ამ ოცნების ასრულება თითქმის
შესაძლებელია.

**წლის ნებისმიერ დროს, მტირალას
ეროვნულ პარკში შესაძლებლობა
გაქვთ ისიამოვნოთ:**

- სალაშქრო ტურებით;
- საცხენოსნო ტურებით;
- ეკოსაგანმანათლებლო ტურებით;
- ზიპ ლაინით;
- თოვების პარკით.
- პარკში 2 ტურისტული მარშრუტით;
- წაბლნარის მარტივი საფეხმავლო
ბილიკით - 7 კმ სიგრძის;
- ციფყაროს საშუალო სირთულის,
საფეხმავლო და საცხენოსნო ბილიკით - 15
კმ სიგრძის .

დამის გათვლა შესაძლებელია როგორც
პარკში არსებულ ეკოტურისტულ კოტეჯში,
რომელიც 8 ადამიანის განთავსების
საშუალებას იძლევა, ასევე, სპეციალურად
მოწყობილ საკარვე ადგილებში.

რძის გადამმუშავებელი საწარმო თელავის მუნიციპალიტეტში

თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ კურდღელაურში ფერმერმა გოჩა ლაღაშვილმა რძის გადამმუშავებელი საწარმო მოაწყო. მან საქმიანობა სახელმწიფო პროექტის „შელავათიანი აგროკრედიტი“ ფარგლებში გააფართოვა.

„სახელმწიფომ დაგვიფინანსა აგროსესხის პროცენტი. 1-2 პროცენტად მივიღეთ სესხი, შევიძინეთ თანამედროვე დანადგარები.

შედეგად, გავაორმაგეთ წარმადობა და განვავითარეთ საქმიანობა“, - აღნიშნა გოჩა ლაღაშვილმა.

საწარმოში სხვადასხვა სახეობის ყველი მზადდება. პროდუქციის რეალიზაცია ხდება როგორც ადგილობრივ ბაზარზე, ისე - ექსპორტზე, ამერიკის შეერთებულ შტატებში. საწარმოში 10 ადამიანია დასაქმებული. პროდუქცია იყიდება ბრენდით - „ცივის ყველი“.

ყურძნის გადამმუშავებელი საწარმო თელავის მუნიციპალიტეტში

თელავში მოქმედი ყურძნის გადამმუშავებელი საწარმო „მელვინეობა ვინეკონტო“ სახელმწიფო პროექტის „შელავათიანი აგროკრედიტი“ ბენეფიციარია. კომპანიამ სოფლის განვითარების სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერით არაერთხელ ისარგებლა.

„საწარმოში წლიურად 150,000 ბოთლი ღვინო იწარმოება. პროდუქციის რეალიზაცია ხორციელდება, როგორც ადგილობრივ ბაზარზე, ასევე გადის ექსპორტზე აშშ-ში, შვედეთში, დიდ ბრიტანეთში, უკრაინაში, ლიეტუვასა

და ჩეხეთში“, - აღნიშნა „მელვინეობა ვინე პონტოს“ დამფუძნებელმა ზაზა ღვინეფაძემ.

სახელმწიფოს მხარდაჭერით შექმნილი საწარმოს „მელვინეობა ვინე პონტო“ ღვინოები ღვინის საერთაშორისო კონკურსის International Wine & Spirit Competition (IWSC) 2024 და 2025 წლების გამარჯვებულია. მიღებული აქვს ოქროსა და ვერცხლის მედლები (IWSC 2024 - ვერცხლი - ქისი 2018; IWSC 2025 - ოქრო - მუკუბანი 2021).

სახელმწიფოს ხელშეწყობით გაშენებული მოცვის პლანტაცია ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში

კომპანია „კოლხური მოცვი“ ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნარაზენში მდებარეობს. პლანტაცია 42 ჰა ფართობზე სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით გაშენდა.

კომპანიის დირექტორის თენგიზ ქობალიას თქმით, „კოლხური მოცვი“ 2021 წლიდან სარგებლობს სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამით „დანერგე მომავალი“ და სახელმწიფო პროექტით „შელავათიანი აგროკრედიტი“. მისი განცხადებით, აღნიშნული დახმარება ბიზნესის შექმნისა

და პირველ ეტაპზე განვითარებისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობის იყო.

„მოგესხენებათ, რომ საწყისი ინვესტიცია მნიშვნელოვან ფინანსურ რესურსს საჭიროებს. რომ არა ეს მხარდაჭერა, ინვესტიციის განხორციელება ძალიან გაგვიჭირდებოდა“, - აცხადებს თენგიზ ქობალია.

მიმდინარე წელს მოსავლის რაოდენობა დაახლოებით 100-120 ტონას შეადგენს. მომავალ წელს გაორმაგებულ მოსავალს ელოდებიან და სამომავლოდ წარმოების გაფართოებასაც აპირებენ.

ბოლო 1 წელში

**ექსპორტირებულია
119.7 მლნ აშშ დოლარის
ღირებულების თხილი**

2024 წლის 1 აგვისტოდან 2025 წლის 31 ივლისის ჩათვლით საქართველოდან ექსპორტირებულია 18.2 ათასი ტონა თხილი, რომლის უდიდესი ნაწილი ევროკავშირის ბაზარზე გავიდა. ექსპორტის საერთო ღირებულებამ 119.7 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა.

წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ექსპორტის მოცულობა 25%-ით (3.6 ათასი ტონით), ხოლო საექსპორტო ღირებულება - 45%-ით (36.9 მილიონი აშშ დოლარით) გაიზარდა.

აღნიშნულ პერიოდში, 1 კილოგრამი თხილის საშუალო საექსპორტო ფასი შეადგენდა 6.59 აშშ დოლარს, რაც 16%-ით მეტია წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ქართული თხილის ექსპორტი ძირითადად ევროკავშირის ბაზრებზე ხორციელდება, განსაკუთრებით შემდეგ ქვეყნებში: იტალია, ესპანეთი, გერმანია, საფრანგეთი, პოლონეთი, ჩეხეთი და სხვ.

გარდა ევროკავშირის ქვეყნებისა, თხილის ექსპორტი ასევე განხორციელდა სომხეთში, ისრაელში, თურქეთში, ჩინეთში, მაროკოში, რუსეთსა და ალჟირში.

ბოლო 3 თვეში
მინა წელთან შედარებით

**ატმისა და ვაშლატამას
ექსპორტი \$4.2 მლნ-ით
გაიზარდა და \$23 მლნ-ს
გადააჭარბა**

2025 წლის 1 მაისიდან 3 აგვისტოს პერიოდში საქართველოდან ექსპორტირებულია 19.2 ათასი ტონა ატამი და ვაშლატამა, რომლის ღირებულებამ 23.4 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით ექსპორტის მოცულობა 15%-ით (2.5 ათასი ტონით), საექსპორტო ღირებულება კი 22%-ით (4.2 მლნ აშშ დოლარით) გაიზარდა.

აღნიშნულ პერიოდში ატმისა და ვაშლატამას საშუალო საექსპორტო ფასი კილოგრამზე 1.22 აშშ დოლარი იყო, რაც 6%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს.

ატმისა და ვაშლატამას ექსპორტი შემდეგ ქვეყნებში განხორციელდა: რუსეთი - 16.0 ათასი ტონა; უკრაინა - 2.1 ათასი ტონა; სომხეთი - 574 ტონა; ბელარუსი - 313 ტონა; ლატვია - 118 ტონა; ყაზახეთი - 18 ტონა; პოლონეთი - 18 ტონა.

ბოლო 3 თვეში

**მოცვის ექსპორტი \$15.7
მლნ-ით გაიზარდა და
\$42.3 მლნ შეადგინა**

2025 წლის 1 მაისიდან 3 აგვისტოს პერიოდში საქართველოდან მოცვის ექსპორტის ღირებულება 15.7 მლნ აშშ დოლარით გაიზარდა და 42.3 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

2025 წლის 1 მაისიდან 3 აგვისტოს ჩათვლით საქართველოდან 6.3 ათასი ტონა მოცვი გავიდა ექსპორტზე, რომლის ღირებულებამ 42.3 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა.

ამ პერიოდში გაიზარდა როგორც მოცვის ექსპორტის მოცულობა, ასევე მისი მიღებული შემოსავალი. 2024 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით მოცვის ექსპორტი 1.8 ათასი ტონით (39%-ით), ხოლო ღირებულება - 15.7 მილიონი აშშ დოლარით გაიზარდა, რაც 59%-იან ზრდას ნიშნავს.

1 კილოგრამი მოცვის საშუალო საექსპორტო ფასი 6.7 აშშ დოლარი იყო, რაც 2024 წელთან შედარებით 15%-ით უფრო მაღალია.

მოცვის ძირითადი საექსპორტო ბაზრებია - რუსეთი (5 948 ტონა), პოლონეთი (86 ტონა), სომხეთი (78 ტონა), გერმანია (68 ტონა), არაბთა გაერთიანებული საამიროები (67 ტონა), ნიდერლანდები (63 ტონა), ინდოეთი (5.8 ტონა), კატარი (0.9 ტონა).

კახეთის მოსახლეობას რეაბილიტირებული სარწყავი სისტემა ემსახურება

„საქართველოს მელიორაციამ“ საგარეჯოს მუნიციპალიტეტში ქვემო სამგორის სარწყავი სისტემის მარცხენა მაგისტრალური არხის წყალგამანაწილებლების რეაბილიტაცია განახორციელა.

აღდგენილ სისტემაში წყალი გაშვებულია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, საგარეჯოს მუნიციპალიტეტში 1000 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე სარწყავი წყლის მიწოდება გაუმჯობესდა. პროექტის ფარგლებში რეაბილიტირებულია, ჯამში, 20 კმ სარწყავი ქსელი. პროექტის ღირებულება 3.3 მლნ ლარია. საირიგაციო სისტემაზე განხორციელებულ სამუშაოებს და რწყვის პროცესის მიმდინარეობას შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი გიგლა თამაზაშვილი გაეცნო და ადგილობრივ მოსახლეობას შეხვდა. აღსანიშნავია, რომ კახეთის რეგიონში, 2012-2024 წლებში განხორციელებული სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, დამატებით 20 140 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი წყალუზრუნველყოფილი, სარწყავი წყლის მიწოდება 16 285 ჰექტარზე გაუმჯობესდა, დრენირებული მიწის ფართობის რაოდენობა 8 725 ჰექტარია.

სოფელ ვაყაში სარწყავი არხების განმედითი სამუშაოები მიმდინარეობს

შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ხაშურის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ვაყას ტერიტორიაზე ბუჩქნარისა და ნატანი მასისგან ტაშისკარის სარწყავი სისტემის წყალგამანაწილებელი არხის გაწმენდით სამუშაოებს ახორციელებს. ჩატარებული სამუშაოები არხის გამტარუნარიანობას გაზრდის, რაც წყლის შეუფერხებლად გადინებას უზრუნველყოფს. შედეგად, 50 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე სამელიორაციო მომსახურება გაუმჯობესდება და აგროწარმოების შესაძლებლობა გაიზრდება.

აღსანიშნავია, რომ დღეისათვის შიდა ქართლის რეგიონში სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული 6 პროექტი მიმდინარეობს. შედეგად, წყალუზრუნველყოფა 11,870 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე გაუმჯობესდება.

სოფელ ხოვლაში საირიგაციო არხის განმედითი სამუშაოები დასრულდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ქვეყნის მასშტაბით სარწყავ და სადრენაჟე სისტემებს აწესრიგებს. კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ხოვლეს ტერიტორიაზე „საქართველოს მელიორაციამ“ სარწყავი არხის გაწმენდითი სამუშაოები საკუთარი ძალებით განახორციელა. ექსპლუატაციის პროგრამით გატარებული ღონისძიებები არხში წყლის შეუფერხებლად გადინებას უზრუნველყოფს, რაც 50 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე სარწყავი წყლის მიწოდებას გაუმჯობესებს და აგროწარმოების შესაძლებლობის გაზრდას შეუწყობს ხელს.

სოფელ სვენეთში სამელიორაციო არხები გაიწმენდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ სარწყავ და სადრენაჟე სისტემებს რწყვის სეზონის პარალელურად აწესრიგებს. ექსპლუატაციის ღონისძიებების ფარგლებში, გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ სვენეთის ტერიტორიაზე, სადრენაჟე არხზე სამუშაოები ჩატარდა. ხე-ბუჩქნარისა და ნატანი მასისგან 2,5 კილომეტრი სიგრძის არხი გაიწმინდა. ჩატარებული სამუშაოები არხში წყლის შეუფერხებლად გადინებას უწყობს ხელს. შედეგად, 100 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობზე სადრენაჟე მომსახურება გაუმჯობესდა. აღსანიშნავია, რომ დღეისათვის, შიდა ქართლის რეგიონში სარწყავი სეზონის პარალელურად, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 6 სარეაბილიტაციო პროექტი მიმდინარეობს. შედეგად, წყლით უზრუნველყოფა 11,870 ჰექტარ სავარგულზე გაუმჯობესდება.

სოფელ ენაში სარწყავი არხები იწმინდება

შპს „საქართველოს მელიორაცია“, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მოწესრიგების ფარგლებში, ეწერის სარწყავ სისტემაზე სამუშაოებს ახორციელებს. თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ეწერის ტერიტორიაზე, ნატანი მასისგან არხის 2,5 კილომეტრიანი მონაკვეთი იწმინდება. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, გაიზრდება არხის გამტარუნარიანობა და მუნიციპალიტეტში 165 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობზე სარწყავი წყლის მიწოდება გაუმჯობესდება, რაც აგროწარმოების შესაძლებლობას გაზრდის. „საქართველოს მელიორაცია“ ექსპლუატაციის ღონისძიებებს საკუთარი ძალებით ახორციელებს.

აღსანიშნავია, რომ, 2012 წლიდან დღემდე, იმერეთის რეგიონში განხორციელებული სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, წყალუზრუნველყოფილია 12 075 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი, სარწყავი წყლის მიწოდება 15 265 ჰექტარ სავარგულზე გაუმჯობესდა, დაშრობილი მიწის ფართობის რაოდენობა 3 385 ჰექტარია.

შიდა ქართლში 100 ჰექტარ სავარგულზე წყალუზრუნველყოფა გაუმჯობესდება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“, რწყვის სეზონის პარალელურად, წყალუზრუნველყოფის გაუმჯობესების მიზნით, საირიგაციო სისტემების მოწესრიგებას განაგრძობს. შიდა ქართლში, სოფელ ძლევიჯვარის ტერიტორიაზე, „საქართველოს მელიორაცია“ გაწმენდითი სამუშაოებს საკუთარი ძალებით ახორციელებს. ხე-მცენარეებისა და ნატანი მასისგან მაგისტრალური არხის პირველი რიგის წყალგამანაწილებლის 1500 მეტრიანი მონაკვეთი იწმინდება. ჩატარებული სამუშაოები არხში წყლის შეუფერხებლად გადინებას შეუწყობს ხელს. შედეგად, სოფელ ძლევიჯვარსა და ბრეთის მეურნეობაში დაახლოებით 100 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე სარწყავი წყლის მიწოდება გაუმჯობესდება.

საქართველოს მთავრობის განკარგულებით (N 1019, 2025 წლის 26 ივნისი), გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კოორდინაციით, სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ უპატრონო/მიკედლებული ცხოველების (ძაღლი, კატა) პოპულაციის მართვის საბილოტე პროგრამა დაიწყო.

პროგრამა ითვალისწინებს უპატრონო/მიკედლებული ცხოველების იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციას, კასტრაცია-სტერილიზაციას, დიაგნოსტიკურ ტესტირებას, ვაქცინაციას. აღნიშნული ღონისძიებები ხელს შეუწყობს ცხოველების პოპულაციის მართვას, მათ ჯანმრთელობაზე ზედამხედველობას, ცოფის და სხვა დაავადებების პრევენციას, ამავდროულად, ადამიანების ჯანმრთელობის დაცვას და უსაფრთხოებას.

პროგრამა, პირველ ეტაპზე, ბათუმის, ქუთაისის და გურჯაანის მუნიციპალიტეტებს მოიცავს და ადგილობრივი თვითმმართველობების ჩართულობით ხორციელდება.

პროგრამის ფარგლებში, განსაზღვრულია 9000 უპატრონო/მიკედლებული ცხოველის ქუჩებიდან აყვანა და ადგილობრივი თვითმმართველობების მიერ განსაზღვრულ თავშესაფარში გადაყვანა შესაბამისი მანიპულაციების ჩასატარებლად.

პროგრამის განხორციელების მიზნით, სააგენტომ შეიძინა 20 ავტომანქანა, რომლებიც აღჭურვილია სპეციალური სისტემით, გალიებით, შესაბამისი პრეპარატებით და ინვენტარით. პროგრამის განხორციელებისთვის დამატებით აყვანილია 40 თანამშრომელი, რომლებიც 20 ეკიპაჟად იმუშავებენ. ამასთან, მუნიციპალიტეტებს გადაეცემა ცოფის საწინააღმდეგო ვაქცინები, ტესტები, ინსინერატორები სახიფათო ნარჩენებისთვის და სხვა.

სურსათის ეროვნული სააგენტო: საეჭვო ხელსაწყოებით ბოსტნეულსა და ხილში ნიტრატების გაზომვა სარწმუნო არ არის და მიზნად ისახავს მომხმარებლის შეცდომაში შეყვანას

სურსათის ეროვნული სააგენტო სხვადასხვა მაჩვენებელზე გამოსაკვლევად ყოველწლიურად ხილის და ბოსტნეულის 400-მდე ნიმუშს იღებს. კანონმდებლობისა და საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად, ნიმუშის აღებისას დაცული უნდა იყოს დადგენილი წესები. სურსათის ეროვნული სააგენტო ეყრდნობა მხოლოდ საერთაშორისო (ISO) სტანდარტის მქონე აკრედიტებულ ლაბორატორიაში შესაბამისი მეთოდოლოგიით ჩატარებული კვლევის შედეგებს. შესაბამისად, საეჭვო ხელსაწყოების გამოყენებით ნიტრატების ან სხვა მაჩვენებლების გაზომვა ვერ იქნება სარწმუნო და მომხმარებლის შეცდომაში შეყვანას ისახავს მიზნად.

სურსათის ეროვნული სააგენტო საკურორტო ზონებში საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს ამოწმებს

სურსათის ეროვნული სააგენტოს აჭარის რეგიონული სამმართველოს ინსპექტორები ბათუმის, ქობულეთისა და მაღალმთიანი აჭარის კურორტებზე საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს ამოწმებენ. ადგილობრივი მოსახლეობისა და დამსვენებელთა ჯანმრთელობის დაცვის მიზნით, სახელმწიფო კონტროლი ხორციელდება ობიექტებში, რომლებსაც ყოველდღიურად უამრავი ადამიანი სტუმრობს.

სააგენტოს სპეციალისტები ამოწმებენ სამზარეულოს სანიტარიულ-ჰიგიენურ მდგომარეობას, სურსათის შენახვისა და დამზადების პირობებს, ვადებს, ეტიკეტირებას, ნედლეულის მიკვლევადობას.

სურსათის ეროვნული სააგენტო სახელმწიფო კონტროლის პარალელურად,

ბიზნესოპერატორებს აცნობს სურსათის უვნებლობის მოთხოვნებს და გასცემს რეკომენდაციებს. შედეგად, საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში მდგომარეობა გაუმჯობესებულია, რასაც მოწმობს სახელმწიფო კონტროლის შედეგად გამოვლენილ დარღვევათა შემცირებული რაოდენობა. თუმცა, კვლავ გამოწვევად რჩება არალეგალური საქმიანობა, რაც განსაკუთრებით მატულობს საკურორტო სეზონზე.

სურსათის ეროვნული სააგენტო მოუწოდებს როგორც ადგილობრივ, ასევე უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს, დარეგისტრირდნენ ბიზნესოპერატორად და საქმიანობა განახორცილონ საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს აჭარის რეგიონული სამმართველოს ინსპექტორები აჭარის ქალაქებსა და მაღალმთიან რეგიონებში რძის გადამამუშავებელ საწარმოებსა და ყველის სარეალიზაციო ობიექტებს ამოწმებენ. სახელმწიფო კონტროლი ხორციელდება ბათუმში, ქედისა და ხულოს მუნიციპალიტეტებში. საწარმოების ინსპექტირების დროს, კრიტიკული შეუსაბამობები არ გამოვლენილა, ბიზნესოპერატორებთან დაცული იყო სანიტარიულ-ჰიგიენური ნორმები, სურსათის წარმოების, შენახვის პირობები და ტემპერატურული რეჟიმი.

აჭარაში დღეისათვის 11 აღიარებული რძის გადამამუშავებელი საწარმოა, თუმცა, კვლავ გამოწვევად რჩება არარეგისტრირებული საწარმოები, რომლებიც სააგენტოს აღიარების გარეშე საქმიანობენ.

სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის 2025 წლის პროგრამით, რძის გადამამუშავებელი საწარმოების შემოწმება პრიორიტეტია და სურსათის ეროვნული სააგენტო კონტროლს მთელი ქვეყნის მასშტაბით აქტიურად ახორციელებს. მიმდინარე წელს, რძისა და რძის მწარმოებელ ბიზნესოპერატორებთან ჩატარდა 4000-მდე სახელმწიფო კონტროლი,

გამოვლენილია 40-მდე არარეგისტრირებული საწარმო.

ნაყინზე გაზრდილი მოთხოვნის გათვალისწინებით, სახელმწიფო კონტროლი ხორციელდება სანაყინეებშიც, სადაც განსაკუთრებული ხალხმრავლობაა. აჭარის მაღალმთიან კურორტებზე სააგენტოს ინსპექტორებმა გამოავლინეს რამდენიმე არარეგისტრირებული სანაყინე, სადაც დარღვეული იყო სანიტარიულ-ჰიგიენური ნორმები, ნაყინის შენახვისა და რეალიზაციის პირობები, რის გამოც მეწარმეები დაჯარიმდნენ და შეუჩერდათ საწარმოო პროცესი.

ნადირობის სეზონი
„ცხოველთა სამყაროს
ობიექტების,
მათი სახეობების
მიხედვით მოპოვების
წესების, ვადებისა
და მოპოვებისათვის
დაშვებული იარაღისა
და მოწყობილობების
ჩამონათვალის შესახებ
დებულების დამტკიცების
თაობაზე“ ბრძანების (N95
27/12/2013 წ.) შესაბამისად,
2025 წლის 23 აგვისტოს
გაიხსნა

გარემოს დაცვისა და სოფლის
მეურნეობის სამინისტრო

**გადამფრენ ფრინველებზე
ნადირობის სეზონი
2025 წლის 23 აგვისტოს
გაიხსნა**

**სხალი
ნაზი 153**

ნადირობისათვის დაშვებული გადამფრენი ფრინველების სახეობების ჩამონათვალი, ნადირობის ვადები და დღიური ლიმიტები, ნადირობის ადგილების მიხედვით შემდეგია: ვადები და დღიური ლიმიტები, ნადირობის ადგილების მიხედვით ნომერი/ლათინური დასახელება/ ქართული დასახელება/ვადები/გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობის დღიური ლიმიტები. სახეობები, რომლებზეც ნადირობა ნებადართულია სამონადირო მეურნეობების გარეთ წყალმცურავი ფრინველები, რომლებზეც ნადირობა, მითითებულ ვადებში და დღიური ლიმიტებით ნებადართულია საქართველოს ტერიტორიაზე, გარდა ახალქალაქის, ნინოწმინდის, წალკის და დმანისის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებისა - Anser anser რუხი ბატი 01.11 – 01.03 5 ცალი - Mareca strepera (Anas strepera) რუხი იხვი 01.11 – 01.03 3 ცალი - Anas crecca ჭიკვარა (სტვენია იხვი) 01.11 – 01.03 5 ცალი - Anas platyrhynchos გარეული იხვი 01.11 – 01.03 6 ცალი - Spatula clypeata (Anas querquedula) იხვინჯა (ჭახჭახა იხვი) 01.11 – 01.03 3 ცალი	- Spatula clypeata (Anas clypeata) ფართოცხვირა (განიერნისკარტა) იხვი 01.11 – 01.03 3ცალი - Fulica atra მელოტა 01.11 – 01.03 6 ცალი - Anas acuta კუდსადგისა (ბოლოსადგისა) იხვი 01.11 – 01.03 3 ცალი - Mareca Penelope (Anas penelope) თეთრშებლა იხვი 01.11 – 01.03 6 ცალი - Anser albifrons დიდი თეთრშებლა ბატი 01.11 – 01.03 5 ცალი - Aythya fuligula ქოჩორა ყვინთია 01.11 – 01.03 5 ცალი წყალმცურავი ფრინველები, რომლებზეც ნადირობა, მითითებულ ვადებში და დღიური ლიმიტებით, ნებადართულია მხოლოდ ახალქალაქის, ნინოწმინდის, წალკის და დმანისის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე - Anser anser რუხი ბატი 10.09 – 31.12 3 ცალი - Mareca strepera (Anas strepera) რუხი იხვი 10.09 – 31.12 2 ცალი - Anas crecca ჭიკვარა (სტვენია იხვი) 10.09 – 31.12 3 ცალი - Anas platyrhynchos გარეული იხვი 10.09 – 31.12 5 ცალი - Spatula clypeata (Anas querquedula) იხვინჯა (ჭახჭახა იხვი)10.09 – 31.12 2ცალი

- Spatula clypeata (Anas clypeata)
ფართოცხვირა (განიერნისკარტა) იხვი
10.09 – 31.12 2ცალი
  - Fulica atra მელოტა 10.09 – 31.12 5 ცალი
  - Anas acuta კუდსადგისა (ბოლოსადგისა)
იხვი 10.09 – 31.12 2 ცალი
  - Mareca Penelope (Anas penelope)
თეთრშებლა იხვი 10.09 – 31.12 3ცალი
  - Anser albifrons დიდი თეთრშებლა ბატი
10.09 – 31.12 3 ცალი
  - Aythya fuligula ქოჩორა ყვინთია 10.09 –
31.12 3 ცალი
- სხვა ფრინველები**
- Scolopax rusticola ტყის ქათამი 01.10 –
01.03 5 ცალი
  - Gallinago gallinago ჩიბუხა აგვისტოს
მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე
5 ცალი
  - Coturnix coturnix მწყერი აგვისტოს
მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე
20 ცალი
  - Columba palumbus ქედანი აგვისტოს
მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე
10 ცალი
  - Columba livia გარეული მტრედი
აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15
თებერვლამდე 10 ცალი
  - Columba oenas გულიო (გვიძინი)
აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15
თებერვლამდე 10 ცალი
  - Streptopelia decaocto საყელიანი გვრიტი
აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15
თებერვლამდე 5 ცალი
  - Crex crex დალდა აგვისტოს მეოთხე
შაბათიდან – 15 თებერვლამდე 5 ცალი
  - Lymnocryptes minimus ჩიბუხელა
(გარშენი) აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან
– 15 თებერვლამდე 5 ცალი.
- ნადირობა აკრძალულია:**
- საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ
ადგილებში, მათ შორის: საქართველოს
ქალაქების ადმინისტრაციულ საზღვრებში,
სახელმწიფო ნაკრძალებში, ეროვნულ
პარკებში, ნუგზარ ზაზანაშვილის სახელობის
სამუხის მრავალმხრივი გამოყენების
ტერიტორიაზე, ასევე სახელმწიფო
ნაკრძალების გარშემო 500-მეტრიან და
ეროვნული პარკების გარშემო 250-მეტრიან

ზონებში; სამინისტროს სსიპ ველური
ბუნების ეროვნული სააგენტოს მართვაში/
სარგებლობაში არსებული საშენი
მეურნეობების ფართობებზე.

ყველა სხვა იარაღით, რომელიც
მითითებული არ არის „იარაღის შესახებ“
საქართველოს კანონის მე-7 მუხლში,
კერძოდ: სანადირო გლუვლულიანი
ცეცხლსასროლი იარაღი (თოფი), სანადირო
ხრახნილლულიანი ცეცხლსასროლი
იარაღი (კარაბინი ან შაშხანა), სანადირო
კომბინირებული ცეცხლსასროლი იარაღი
(ხრახნილლულიანი და გლუვლულიანი
თოფი), სანადირო ცივი და ცივი სასროლი
იარაღი; სანადირო პნევმატური იარაღი.

ნადირობა შესაძლებელია გარემოდან
გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე
დაწესებული მოსაკრებლის (10 ლარი)
გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის
გაცემის წლის აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან
მომდევნო წლის პირველ მარტამდე.

მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია
საქართველოს ნებისმიერ ბანკში, მიმღების
ბანკი: სახელმწიფო ხაზინა, ბანკის კოდი:
220 101 222, ანგარიშის ნომერი: N200122900,
ბიუჯეტის შემოსულობების სახის
განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი: 3033.

**განმარტება მოსაკრებლის
გადახდისათვის:**

ბიუჯეტის შემოსულობების სახის
განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი 3033
წარმოადგენს 9 ნიშნიანი კოდის ბოლო
ოთხ ციფრს, რომელიც უცვლელია (ერთი
და იგივეა ყველა თვითმმართველი
ერთეულისათვის - ქალაქი, რაიონი).
9 ნიშნიანი კოდის პირველი ციფრი
არის 3, რომელიც ასევე უცვლელია და
ნიშნავს ამკრეფის კოდს, ამ შემთხვევაში
არასაგადასახადო შემოსულობებს.
ხოლო, შუა 4 ციფრი სხვადასხვაა იმ
თვითმმართველი ერთეულის შესაბამისად
(ქალაქი, მუნიციპალიტეტი), სადაც წარმოებს
თანხის გადახდა. ზოგადად კოდი ასე
გამოიყურება: 3 XXXX 3033. მაგალითად:
თბილისისათვის ბიუჯეტის შემოსულობების
სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდია:
3 0077 3033; ახმეტისათვის 3 0054 3033;
რუსთავისათვის 3 0006 3033; ქუთაისისთვის 3
0018 3033, ლენტეხისათვის 3 0031 3033 და ა.შ.

ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო
კოდები სრულად იხილეთ გარემოს დაცვისა
და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
ვებგვერდზე. [https://mepa.gov.ge/Ge/
PublicInformation/35145](https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/35145)

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

ტერიტორიული სიმცირის მიუხედავად, საქართველოს ბიომრავალფეროვნება საკმაოდ მდიდარია. ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე ფართოდაა წარმოდგენილი როგორც ენდემური, ისე სხვა ქვეყნებისათვის დამახასიათებელი სახეობები. გაგაცნობთ საქართველოს ფაუნის 4 წარმომადგენელს.

ხმელთაშუა ზღვის კუ

ზაფხულის დადგომასთან ერთად, ხმელთაშუა ზღვის კუ აქტიურდება, როგორც ქალაქგარეთ, ისე ურბანულად მჭიდროდ დასახლებულ ქალაქებთან მდებარე მინდვრებსა თუ სკვერებში. ეს ცხოველები სამხრეთ-დასავლეთ ევროპასა და დასავლეთ აზიაში გვხვდებიან. საქართველოში მათთვის ხელსაყრელ პაბიტატს აღმოსავლეთ საქართველოს სტეპები, ნახევარუდაბნოსა და ბუჩქნარის ეკოსისტემები წარმოადგენს, თუმცა ნათელ ტყეებშიც გვხვდებიან. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ხმელთაშუა ზღვის კუს გაზაფხულიდან

შემოდგომამდე შეიძლება რამდენჯერმე გადავაწყდეთ, ამ სახეობას ეროვნულ თუ საერთაშორისო დონეზე მოწყვლადი სტატუსი აქვს მინიჭებული (VU). ამის მთავარი გამომწვევი მიზეზი სწორედ ურბანიზაციის მაღალი ტემპია, რომელიც საცხოვრებელ პაბიტატს ართმევს კუებს. აღსანიშნავია, რომ აფხაზეთში ბინადრობს ქვესახეობა *Testudo graeca subsp. nikolskii*, რომლის საერთაშორისო სტატუსია CR (კრიტიკულ საფრთხეში მყოფი), თუმცა ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, მათ პოპულაციაზე განახლებული ინფორმაციის მიღება შეუძლებელია.

კოლხური წვერა

კოლხური წვერა (BARBUS TAURICUS RIONICA)

თევზის ეს სახეობა დამახასიათებელია დასავლეთ საქართველოს მდინარეებისთვის. გავრცელებულია საქართველოს შემდეგ მდინარეებში: ჭოროხი, ჩოლოქი, კინტრიში, რიონი, სუფსა, ხობი, ენგური, კოდორი, ბზიფი, ფსოუ და მისი შენაკადები. ასევე, გავრცელებულია ამტყელის ტბაში, ტყიბულისა და ლაჯანურის წყალსაცავებში.

აღსანიშნავია, რომ კოლხური წვერა საქართველოს ენდემურ სახეობას

წარმოადგენს და აუცილებელია მინიჭოს კონსერვაციული სტატუსი.

ლოკალური გავრცელებიდან გამომდინარე, კოლხური წვერა საკმაოდ მცირერიცხოვანია. სწორედ ამიტომ, სარეწაო მნიშვნელობა არ გააჩნია. გამოიყენება მხოლოდ სამოყვარულო მეთევზეობაში.

სამწუხაროდ, როგორც საერთაშორისო, ისე ეროვნული კონსერვაციული სტატუსი მინიჭებული აქვს როგორც შეუფასებელ სახეობას (NE), რაც ხელისშემშლელი ფაქტორია საჭირო კონსერვაციული საქმიანობის განსახორციელებლად.

კოლხური თხილი

კოლხური თხილი (CORYLUS COLCHICA)

მცენარე გავრცელებულია გუდაუთის რაიონში, ხისმის ქედზე „ქაჩალი მთა“, აჩიგვარაში (გუბისი); სოხუმის ახლოს, მთაზე აპიანჩა; ბზიფის ქედზე, მთაზე იაპსხუ, მთაზე არაბიკა, ახალ ათონზე, მთაზე ფსირცხა, სამეგრელოში, მარტვილის რაიონში: ჯვარ-მიგარიას ქედზე, სოფელ კურზუს ზემოთ.

კოლხური თხილი საკმაოდ ტენის მოყვარული მცენარეა და იზრდება კირქვიან ფერდობებსა და ჩამონახვავებზე, მთის შუა სარტყელიდან სუბალპურ სარტყელამდე.

მნიშვნელოვანია, რომ კოლხური თხილი საქართველოს ენდემური სახეობაა და კოლხეთის რეფუგიუმის ერთ-ერთი წარმომადგენელია. კონკრეტულად ეს სახეობა დაცული არ არის და უკანონო ტყის ჭრა მისთვის ძირითად საფრთხეს წარმოადგენს.

ეროვნული და საერთაშორისო სტატუსი მინიჭებული აქვს როგორც მოწყვლად სახეობას, თუმცა კონკრეტული ინფორმაცია საქართველოში კოლხური თხილის რაოდენობის შესახებ არ არსებობს.

მინდვრის ყვითელი ზამბახი

მინდვრის ყვითელი ზამბახი (IRIS WINOGRADOWII)

მინდვრის ყვითელი ზამბახი საქართველოში გვხვდება გაგრის ქედზე, ქართლში - ლომის მთაზე და ბაკურიანში.

მცენარე ალპურ სარტყელში იზრდება და გვხვდება როგორც ჯგუფურად, ისე დამოუკიდებელ ინდივიდებად.

მინდვრის ყვითელი ზამბახი მრავალწლოვანი ბოლქვიანი დეკორატიული მცენარეა და საქართველოს ენდემურ სახეობას წარმოადგენს. ლამაზი ყვითელი ყვავილების

გამო გამოიყენება სელექციაში ჰიბრიდული ფორმების მისაღებად. მრავლდება თესლით და ვეგეტატიურად. დიდი რაოდენობით შეგროვების გამო არის გაქრობის საფრთხის წინაშე.

საერთაშორისო კონსერვაციული სტატუსით, მცენარე სათანადოდ არ არის შეფასებული, ხოლო საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილია როგორც საფრთხეში მყოფი სახეობა, თუმცა, სამწუხაროდ კონკრეტული ინფორმაცია საქართველოში მინდვრის ყვითელი ზამბახის რაოდენობის შესახებ არ არსებობს.